

Kritické myslenie a dezinformácie

(Vzdelávanie pre zamestnancov verejnej správy v kategórií
používateľov „laik“, „odborný zamestnanec“ a „manažér“
– modul č. 2)

Meno Priezvisko

XX.XX.XXXX

KC KB UPJŠ

<https://cyberawareness.sk/>

The screenshot shows the homepage of the KC KB UPJŠ website. At the top, there are logos for KCKB UPJS and CSIRT UPJS. The navigation menu includes 'O projekte', 'Aktivity', 'Vzdelávanie', and 'Informácia o konaní vzdelávacích aktivít'. There is also a language selector for 'EN' and a search icon. The main banner features a glowing shield and padlock icon on the left. The text on the banner reads: 'Vitajte na oficiálnom webovom sídle **KC KB na UPJŠ**'. Below the banner, there are four logos: the European Union flag with 'Financované Európskou úniou NextGenerationEU', the 'PLÁN [OBNOVY]' logo, and the logo of the 'MINISTERSTVO INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY'. At the bottom, there are four blue buttons with white text and icons: 'Expertná činnosť' (with a hand holding a pencil), 'Výskum' (with a magnifying glass), 'Vzdelávanie' (with three medals), and 'Spolupráca' (with two hands shaking).

Vzdelávacia aktivita (I.)

- Časový harmonogram
 - 08:30 – 10:00 – 1. blok
 - 10:00 – 11:30 – 2. blok
 - 11:30 – 12:30 – prestávka
 - 12:30 – 14:00 – 3. blok
 - 14:00 – 15:30 – 4. blok

PLÁN [OBNOVY]

Vzdelávacia aktivita (II.)

Číslo modulu	Názov modulu	Časová dotácia (45 min.)	Forma stretnutia
Modul č. 1	Úvod do kybernetickej a informačnej bezpečnosti (KIB)	6	Online / Prezenčne
Modul č. 2	Kritické myslenie a dezinformácie	8	Online / Prezenčne
Modul č. 3	Sociálne inžinierstvo	8	Online / Prezenčne
Modul č. 4	Bezpečnosť prevádzky a riešenie kybernetických incidentov	8	Online / Prezenčne
Modul č. 5	Digitálna identita a súkromie v online prostredí	6	Online / Prezenčne
Modul č. 6	Základy práva informačných a komunikačných technológií pre KIB I.	8	Online / Prezenčne
Modul č. 7	Základy práva informačných a komunikačných technológií pre KIB II.	8	Online / Prezenčne

Kritické myslenie, kognitívne skreslenia a argumentačné fauly

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Čo je cieľom?

- posilniť kritické a analytické schopnosti pri orientácii v informačnom priestore
- zvýšenie odolnosti voči dezinformáciám, manipuláciám a nevhodným online návykom
- naučiť sa rozpoznávať argumentačné chyby, stereotypy a kognitívne skreslenia, ktoré ovplyvňujú ich vnímanie reality
- zlepšiť mediálnu gramotnosť
- bezpečný a zdravý pohyb v online prostredí, kde sa účastníci naučia princípy digitálnej hygieny, kybernetickej bezpečnosti a prevencie pred manipuláciou na sociálnych sieťach
- schopnosť hodnotiť dôveryhodnosť zdrojov a rozlišovať medzi kvalitnými a nekvalitnými informáciami

PLÁN [OBNOVY]

MYSLÍTE SI, ŽE KRITICKY ROZMÝŠĽATE?

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Kritické myslenie

- schopnosť premýšľať jasne, logicky a nezaujato
- zahŕňa zručnosti ako kladenie správnych otázok, analýzu dôkazov, hodnotenie dôveryhodnosti zdrojov, rozpoznávanie manipulatívnych techník či otvorenosť zmeniť svoj názor na základe nových informácií
- neznamená to byť „kritický voči všetkému“, ale vedome si všímať:
 - kto hovorí,
 - čo hovorí,
 - prečo to hovorí,
 - a na základe čoho.

PLÁN [OBNOVY]

Kritické myslenie

- znamená to:
 - nepreberať informácie len preto, že ich povedal "niekto dôležitý"
 - byť opatrný pri zdieľaní neoverených tvrdení alebo virálnych správ
 - byť schopný diskutovať vecne aj s ľuďmi s opačným názorom
 - vedieť sa rozhodovať na základe relevantných a overených údajov
- v prostredí verejnej správy má kritické myslenie dôležité postavenie.
- verejná správa tiež čelí rastúcemu tlaku verejnosti, médií a problematických zdrojov, ktoré sa často usilujú ovplyvňovať vnímanie reality

Kritické myslenie

- Základné zručnosti:
 - Kladenie správnych otázok
 - Analýza a hodnotenie argumentov
 - Rozpoznávanie manipulácie a emócií
 - Práca so zdrojmi
 - Otvorenosť zmeniť názor

PLÁN [OBNOVY]

Dezinformácie, propaganda a konšpiračné teórie

- MISINFORMÁCIA
- DEZINFORMÁCIA
- MALINFORMÁCIA
- HOAX

Hoax o mobilizácii na Slovensku

- v roku 2023–2024 sa na sociálnych sieťach a v niektorých alternatívnych médiách rozšíril hoax, že „vláda pripravuje mobilizáciu Slovákov na vojnu proti Rusku“
- tvrdilo sa, že mladí muži budú povolávaní do armády a posielaní na Ukrajinu
- podľa spoľahlivých zdrojov si počas januára 2023 na okresných úradoch podalo vyhlásenie o odmietnutí služby v zbrani **viac ako 50 000 ľudí**

Hoax o mobilizácii na Slovensku

AKO HOAX FUNGOVAL

- odkazoval na reálne mobilizačné cvičenia, ktoré však nemali žiaden súvis s vojnou na Ukrajine
- šíril sa cez virálne statusy, videá s dramatickým podtextom a anonymné reťazové správy
- pracoval so slovami ako „utajene“, „v tichosti“, „pripravuje sa“, aby vytvoril dojem hrozby
- zneužíval vojenské cvičenia, medzinárodnú pomoc Ukrajine a diskusie o obrane štátu na podsúvanie myšlienky, že „vojna je už rozhodnutá“

REALITA

- neexistuje žiadne rozhodnutie o mobilizácii civilného obyvateľstva na vojnu na Ukrajine
- Slovensko ako člen NATO neposiela vojakov ani brancov na Ukrajinu – pomoc je materiálna, diplomatická a humanitárna
- zákony o brannej povinnosti platia dlhodobo a sú štandardnou súčasťou právneho rámca obrany štátu – podobne ako v iných krajinách EÚ.

Hoax o mobilizácii na Slovensku

POUČENIE

- hoaxy tohto typu využívajú emócie a neistotu – najmä strach z vojny
- zámerne sa šíria v období kríz alebo konfliktov, kedy je spoločnosť zraniteľnejšia
- úlohou nie je panikáriť, ale overovať fakty a rozlišovať medzi diskusiou a manipuláciou

ODPORÚČANIE

- overte si informácie na oficiálnych stránkach
- nezdierajte obsah, ktorý vyvoláva paniku bez jasného dôkazu
- v prípade pochybností sa poraďte s nadriadeným alebo komunikačným oddelením

HYBRIDNÉ HROZBY

- súbor nátlakových a podvratných činností, konvenčných a nekonvenčných, vojenských a nevojenských metód
- vojna/mier
- oslabenie dôvery verejnosti v demokratické inštitúcie
- prehĺbenie nezdravej polarizácie

- spochybnenie základných hodnôt demokratických spoločností
- zisk geopolitického vplyvu a moci

HYBRIDNÉ HROZBY

- medzi **typické nástroje** hybridného pôsobenia patria
 - šírenie dezinformácií a propagandy, ktoré podkopávajú dôveru v štát, voľby, médiá či vedu
 - zneužívanie konšpiračných naratívov na vyvolávanie strachu, hnevu a rozdelenia spoločnosti
 - cielené informačné kampane zo zahraničia, ktoré sa tvária ako "domáca" iniciatíva
 - kybernetické útoky, úniky dát a manipulácie s informačnými systémami
- pochopenie, ako sa hybridné hrozby šíria v spoločnosti – **nie násilím, ale pochybnosťami, nedôverou a emocionálnymi reakciami** – pomáha verejným inštitúciám vytvárať jasné, vecné a dôveryhodné komunikačné stratégie

INFORMAČNÁ VOJNA

- **koordinované využívanie informácií** a dezinformácií orgánmi verejnej moci, ozbrojenými silami alebo inými subjektmi
- kybernetická a kognitívna zložka
- s cieľom **ovplyvniť myslenie a správanie ľudí** s úmyslom dosiahnuť výhodu nad protivníkom

PROPAGANDA

- vytvára polarizáciu – **MY VS. ONI**
- hľadá vinníka (vnútorný / vonkajší nepriateľ)
- apeluje na **emócie** publika
- naratívy často opakuje, usiluje o presvedčivosť
- musí byť zrozumiteľná a ľahko pochopiteľná
- má spravidla **ideologickú, náboženskú, či politickú konotáciu**
- nemá komerčný rozmer

TYPY PROPAGANDY

Oslavná propaganda

- pozitívne emócie, glorifikácia
- budovateľstvo
- heroické motívy
- rodina, otcovstvo, dobrý líder
- vlastenectvo
- symboly / symbolika

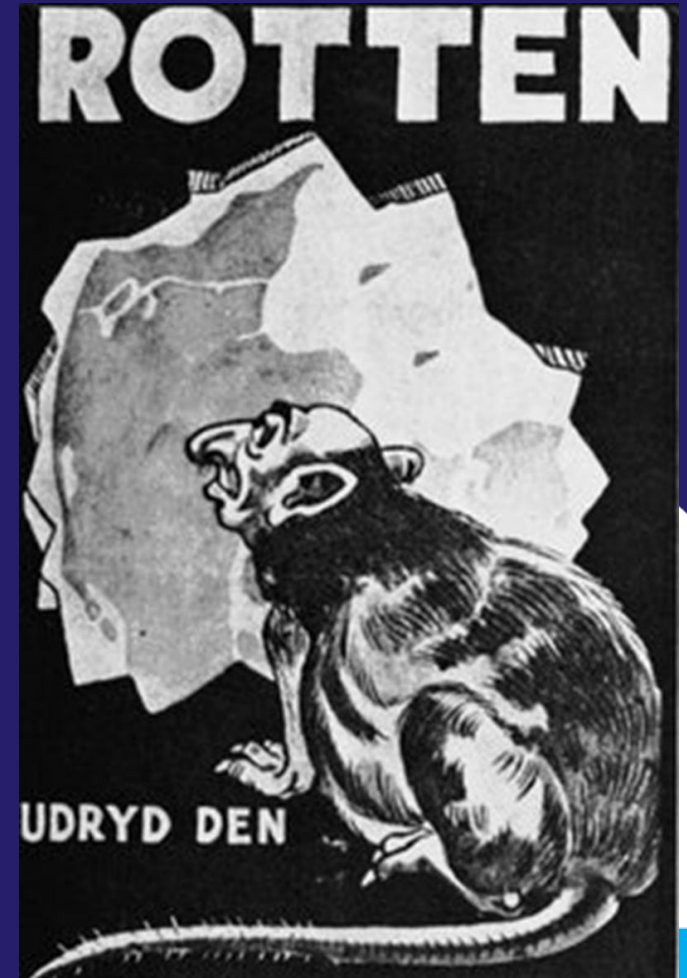
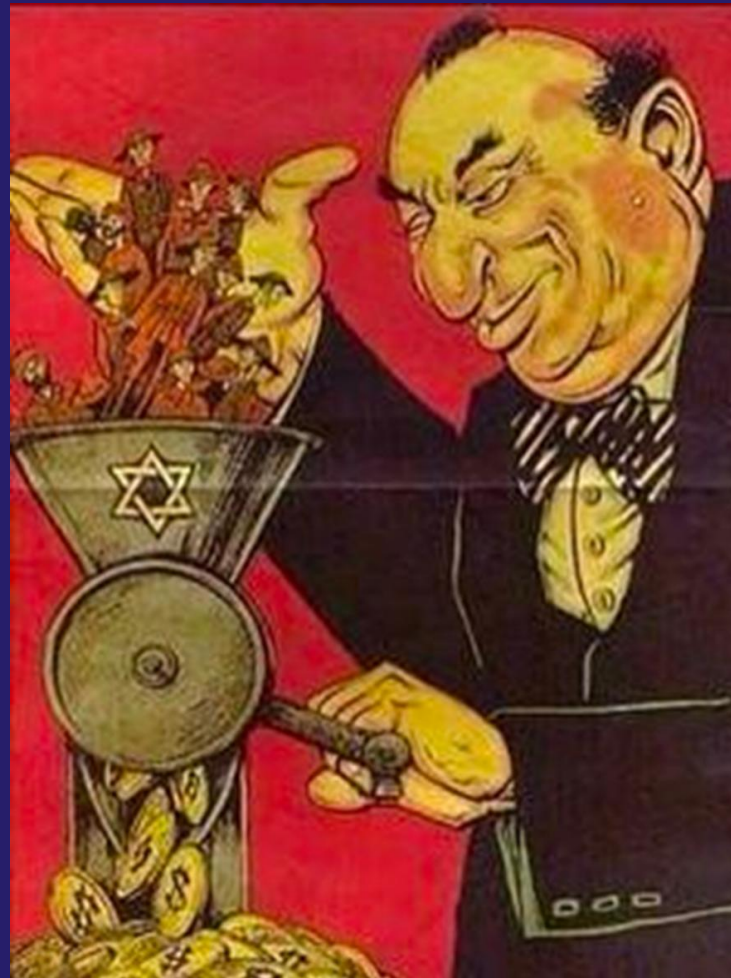
Očierňujúca propaganda

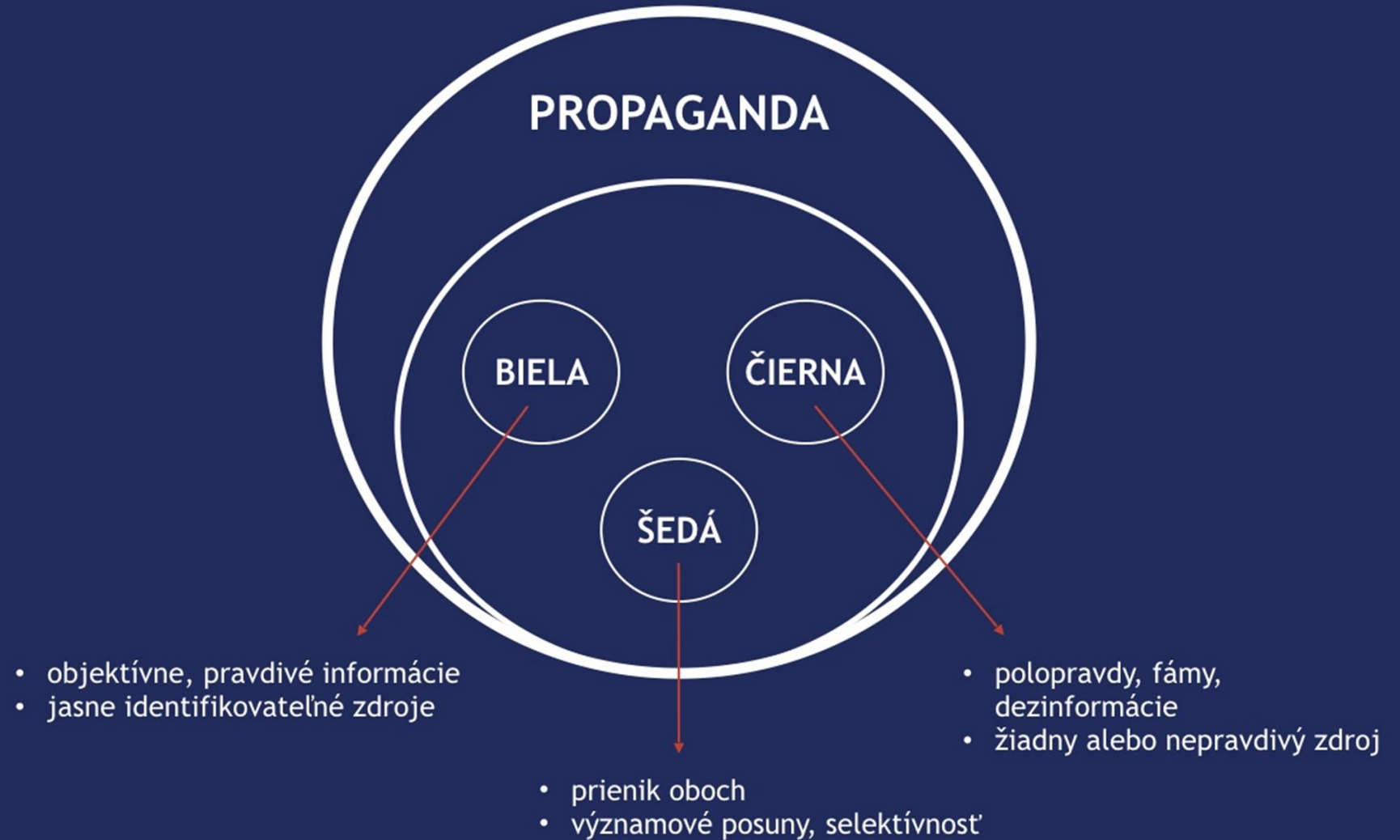
- vnútorný / vonkajší nepriateľ
- negatívne emócie, povest'
- hnev, krivda
- vlastenectvo
- nutnosť nápravy
- dobro vs. zlo / polarizácia

OSLAVNÁ PROPAGANDA

OČIERŇUJÚCA PROPAGANDA

KONŠPIRAČNÁ TEÓRIA

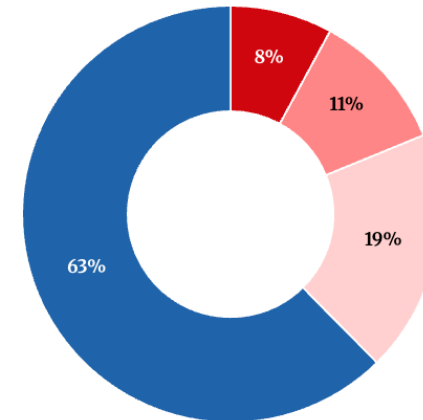
- vysvetľuje udalosť alebo súbor okolností ako výsledok **tajného sprisahania** (konšpirácie) malou mocnou skupinou osôb
- skupinou má byť zväčša vláda, predstavitelia tajných spolkov, organizácií alebo inštitúcií, jedna alebo viacero spoločne pôsobiacich firiem alebo predstavitelia štátov, národov, náboženstiev, či dokonca mimozemské civilizácie
- konšpiračné teórie **odmietajú všeobecne akceptované vysvetlenie udalostí** alebo vysvetľujú udalosti, na ktoré pri súčasnom stave poznania neexistuje objektívna odpoveď

Z nášho prieskumu vyplýva, že približne dve tretiny populácie dokážu odolávať konšpiráciám. Zvyšná tretina im však do väčšej či menšej miery verí.

Vybrali sme 8 alternatívnych teórií, ktoré rezonovali v našej spoločnosti aj vo svete. Päťina spoločnosti verí 2 až 3 z nich. 11 percent ľudí označilo za pravdivé 4 až 5 teórií. 6 a viac konšpiračných teórií považuje za pravdivé 7 percent populácie. Zvyšných 63 percent označilo za pravdivú maximálne 1 alebo žiadnu z teórií.

Tendencia veriť hoaxom

- Silní stúpenci (veria 6 a viac teóriám)
- Dôverčiví (veria 4-5 teóriám)
- Náchylní veriť (veria 2-3 teóriám)
- Neveria hoaxom (veria 0-1 teórii)

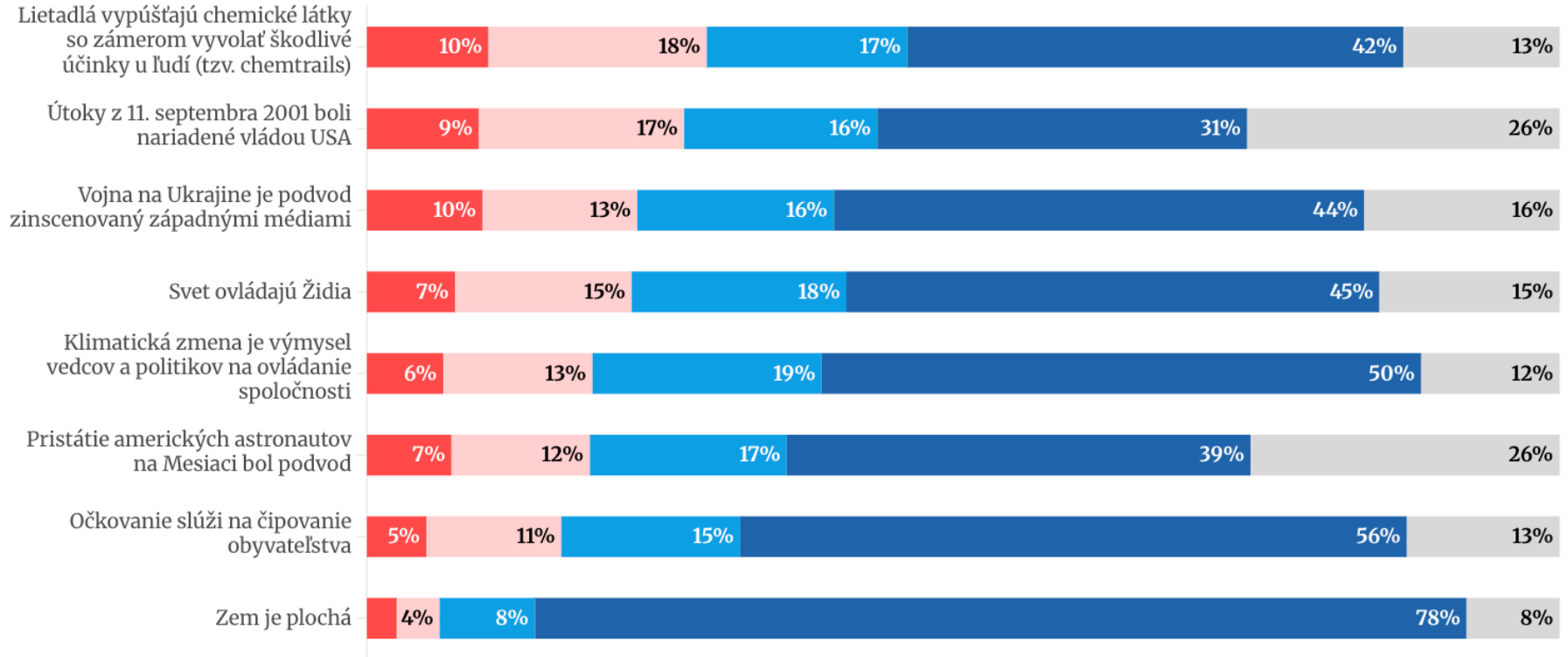

Zdroj: [NMS Market Research Slovakia](#) · Online prieskum, 18+, N=1009, júl 2025

Ako veľmi sú podľa Vás tieto teórie/názory pravdivé alebo nepravdivé?

■ Určite pravdivé
 ■ Skôr pravdivé
 ■ Skôr nepravdivé
 ■ Určite nepravdivé
 ■ Neviem/Nechcem odpovedať

Zdroj: NMS Market Research Slovakia · Online prieskum, N=1009, 18+, júl 2025

- internetový obsah, ktorého hlavným účelom je motivovať používateľov k tomu, aby sledovali odkaz na webovú stránku a zvýšili tak jej čitateľnosť, sledovanosť alebo virálnosť
- častokrát ide o webové stránky s nízkou kvalitou a celkovou nízkou hodnotou obsahu
- základom sú predovšetkým senzačné, bulvárne alebo zavádzajúce názvy

Plus JEDEN DEŇ • Sledovať
2 d · 🌐

Prístavné mesto Mariupol na juhovýchode Ukrajiny už viac ako dva mesiace obliehajú ruskí vojaci. 😬

www1.pluska.sk

Obrancovia Mariupolu sú v PASCI: Bojovníkov z Azovstaľu nepríde NIKTO zachrániť, TOTO je dôvod!

👍👎👤 1 318 897 komentárov · 87 zdieľaní

👍 Páči sa mi to 💬 Komentovať ➦ Zdieľať

Topky.sk
4 h · 🌐

Mal len štrnásť rokov a nebyť vojny na Ukrajine, nič z toho by sa nestalo.

TOPKY.SK

FOTO Tínedžer (14) utekal varovať susedov pred ruským útokom: Stalo sa to najhoršie...

👍👎👤 111 67 komentárov 4 zdieľania

Nový Čas
May 31 · 🌐

Neobvyklý počin vyvolal rozruch

CAS.SK

Ruská firma núka zamestnankyniam zvláštnu prémie: Neuveríte, čo musia nosiť do práce

👍👎👤 15 2 Comments 3 Shares

PLUS 7 DNÍ
6. mája o 6:01 · 🌐

Nevládala ho počúvať ani vlastná žena? Máme odpoveď. 🗨️

PLUS7DNI.PLUSKA.SK

Krach manželstva Ľuboša Blahu?! Už mesiace nenosí obrúčku
Nevládala ho počúvať ani vlastná žena? Máme odpoveď.

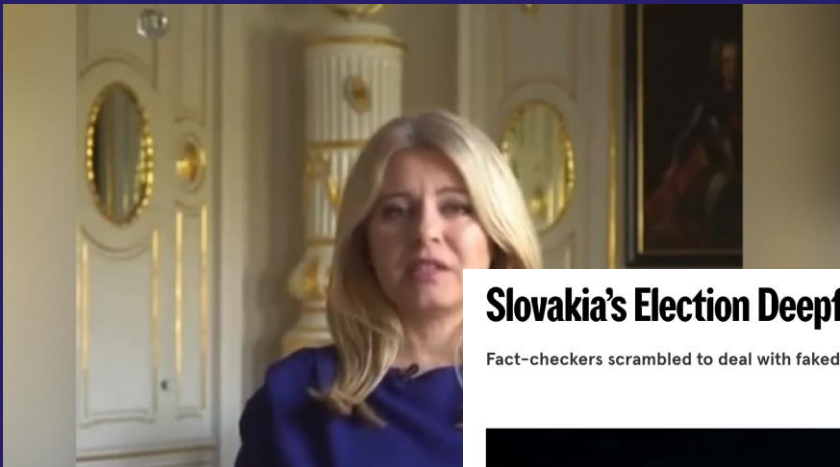
👍👎👤 555 642 komentárov 8 zdieľaní

DEEPPFAKE

- neautentický audiovizuálny obsah vytvorený pomocou umelej inteligencie
- syntézou rôznych existujúcich vizuálnych a zvukových súborov umelá inteligencia vytvára falošný vizuálny alebo zvukový obsah, ktorý je v niektorých prípadoch bez použitia špecializovaného softvéru len ťažko odlíšiteľný od reality
- môže tak vytvoriť presvedčivý dojem, že daný obsah je reálny

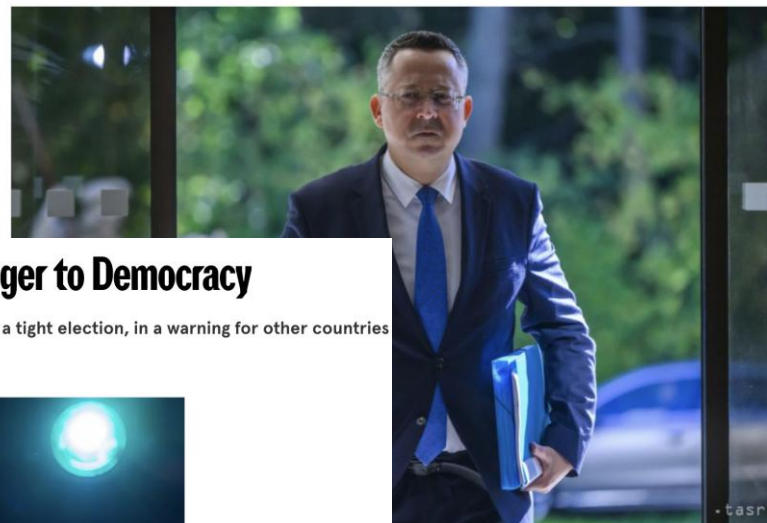
Slovakia's Election Deepfakes Show AI Is a Danger to Democracy

Fact-checkers scrambled to deal with faked audio recordings released days before a tight election, in a warning for other countries

POZOR NA PODVOD: Šíri sa deepfake video o investovaní s Kamenickým

Zdieľať 13

Najčítanejšie 6h 24h 7d

- 1 T. Drucker: Od nadchádzajúceho školského roka začnú ZŠ učiť po novom
- 2 Prezident: Pre návštevníkov DOD v paláci máme špeciálnu pohľadnicu
- 3 SHMÚ: Vo viacerých okresoch Slovenska sa môže v sobotu vyskytnúť dážď
- 4 Migaľ: Slová prezidenta na oslavách SNP znejú falošne
- 5 Premiér: Fašizmus a nacizmus nebol potrestaný, len sa skryl
- 6 Raši: Občania majú príležitosť na DOD NR SR diskutovať s poslancami
- 7 Testovanie 9 a maturitná skúška sa uskutočnia v marci

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

TROLLOVANIE (TROLLING)

VÝSMECH

ÚTOK

PROVOKÁCIE

WHATABOUTISMUS

VYČERPANIE

SLAMENÝ
PANÁK

POPIERANIE

**EU vs
DiSiNFO**

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MODELOVÁ SITUÁCIA: ONLINE AKTIVISTA VS. TROLL

Dostanete "komentár trolla" a máte za úlohu:

- navrhnúť odpoveď (alebo vysvetliť, prečo nereagovať)
- predstaviť svoju reakciu ostatným
- vysvetliť, čo je problematické na komentári

KOMENTÁR TROLLA #1

„Naozaj veríte, že na Ukrajine je vojna? To je celé len divadlo natočené v štúdiách NATO. Prestaňte šíriť lži!“

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

KOMENTÁR TROLLA #2

„Migranti dostávajú od štátu luxusné byty zadarmo, zatiaľ čo Slováci musia drieť. Takto nás Brusel zotročuje!“

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

„Očkovanie je len biznis farmaceutických firiem. Vakcíny zabíjajú viac ľudí než choroby!“

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

KOMENTÁR TROLLA #4

„Ty si platený agent USA! Všetko, čo píšeš, je propaganda!“

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

KOMENTÁR TROLLA #5

„Klimatické zmeny neexistujú. To si vymysleli, aby nám zobrali autá a nútili nás žiť ako v stredoveku.“

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- Kedy je vhodné reagovať a kedy nereagovať?
- Ktoré odpovede majú šancu osloviť mlčiacu väčšinu (publikum, čo len číta)?
- Ako odlíšiť trolla od človeka, ktorý má úprimné obavy?
- Aké sú riziká hádok na sociálnych sieťach?

FÁZY DEZINFORMAČNÉHO ÚSILIA

- **RELATIVIZÁCIA PRAVDY**

- vyvolanie nedôvery v súčasné hodnoty

- **MANIPULATÍVNE NARATÍVY**

- dochádza k nepravdivým pohľadom na historické i súčasné fenomény (zámena príčin a následkov)
- manipuluje sa s vyobrazením určitých politikov alebo medzinárodných tém

- **PRO- A ANTI- NARATÍVY**

- pro-naratívy podporujú až oslavujú určitých politikov, témy a organizácie
- anti-naratívy ich zobrazujú negatívne až na nich útočia

ŠTYRI D-éčka (DEZ)INFORMAČNÝCH OPERÁCIÍ

- DISMISS (ODMIETNUTIE)
- DISTORT (SKRESLENIE)
- DISTRACT (ODVRÁTENIE POZORNOSTI)
- DISMAY (ZASTRAŠENIE)

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

DEZINFORMAČNÉ TECHNIKY

- "rotten herring"
- metóda 40 % k 60 %
- "flood the zone" alebo "firehose of falsehood"
- ping-pong
- "wolfcrieswolf"
- metafora/anekdoty
- whataboutism/ačohentizmus
- názor ako fakt / emócia nad rozum

NA ČO MÔŽU CIELIŤ DEZINFORMÁCIE?

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Volim Kotlebu, volim správně

February 15 · 🌐

Nemecko a jeho budoucnost. 🙏 #BohNásOchraňuj

Karel

16 leden v 13:30 · 🌐

Posílejte to dál !!!!!!! To je Cheb. ČT i další TV o tom mlčí. To jsou migranti co vyhostili z Německa k nám. Chebské nádraží. To je výsledek střežení hranic naší republiky. O tom se ale tiše mlčí a ČT a další tv to nezajímá. Hlavně, že ve zprávách melou nesmysly kterým snad věří jen pan premier.

👍 To se mi líbí

➦ Sdílet

👍👎👤 73

1.339 sdílení

Welcome to Reality - Freedom for Europe

March 2 at 9:33am

<http://www.cum.sk/.../utajene-video-tohle-nas-cka-imigranti-...>

Čum na to video! UTAJENÉ VIDEO: Tohle nás čeká?
Imigranti dělají z Evropy bojiště

Lidé v celé Evropě řeší v posledních dnech a týdnech zásadní problém s přibývajícími legálními migranti z Afriky a Blízkého východu. Jsou v mnoha...

CUM.SK

Muslims riot in Paris, France 2014

NEVER SUBMIT TO ISLAM

20,941 views

Published on Oct 9, 2015
These riots broke out in Paris, in the suburbs of Banlieues. What started as a "Show of Solidarity with Palestine" quickly escalated into a full scale anti-Semitic riot. (Source: 20th July, 2014)

Hlasuji pro czexit

2 hrs

PROTESTY IMIGRANTŮ V ITÁLII

"Po noci protestů v přijímacím středisku Cona (Benátský kraj - Veneto), byly dnes ráno nové nepokoje ve Veroně, kde jiná skupina imigrantů zablokovala silnici tím, že převrátili popelnice na protest proti poskytované stravě, kterou migranti považují za špatnou."

ČTĚTE A SDÍLEJTE!

See Translation

Po protestech v Cona, napětí ve Veroně: Veneto v obležení migrantů !!! - Blog iDNES.cz

Po noci protestů v Cona, napětí v dopoledních hodinách ve Veroně, kde skupina...

PILLONI.BLOG.IDNES.CZ | BY IDNES.CZ

EMU Equitas Opinión Internacional Economía Sociedad Deportes Cultura Ciencia Tecnología Más

Inicio Economía Internacional Opinión Deportes Cultura Ciencia Tecnología Más

Disturbios en Francia
contra la reforma laboral

¡MILLONES DE FRANCOSES EN LAS CALLES!
Durante la jornada de huelga general convocada por sindicatos y estudiantes contra la reforma laboral del gobierno de Hollande.

"ÚPLNE SÚHLASÍM"
– ABSOLÚTNE PRÁVO NA NÁZOR

"SKÔR SÚHLASÍM"
– PRÁVO NA NÁZOR ÁNO, ALE
POZOR NA DOSAH

**KAŽDÝ MÁ PRÁVO NA SVOJ
NÁZOR - AJ KEĎ ŠÍRI
NEPRAVDIVÉ INFORMÁCIE.**

"SKÔR NESÚHLASÍM"
– PRÁVA MAJÚ HRANICE

"ÚPLNE NESÚHLASÍM"
– DEZINFORMÁCIE NIE SÚ NÁZOR

"ÚPLNE SÚHLASÍM"
– ŠTÁT MÁ POVINNOSŤ CHRÁNIŤ
SPOLOČNOSŤ

"SKÔR SÚHLASÍM" – OPATRNÝ
ZÁSAH MÔŽE BYŤ UŽITOČNÝ

**ŠTÁT BY MAL AKTÍVNE
MONITOROVAŤ SOCIÁLNE SIETE A
ZASAHOVAŤ PROTI ŠKODLIVÉMU
OBSAHU.**

"SKÔR NESÚHLASÍM"
– JE TO RIZIKOVÉ A MÔŽE SA
ZNEUŽIŤ

"ÚPLNE NESÚHLASÍM"
– SLOBODA INTERNETU MUSÍ BYŤ
NEDOTKNUTEĽNÁ

Kognitívne skreslenia

- chyby v rôznych myšlienkových procesoch a tzv. mentálne skratky na základe ktorých sa vyvodzujú chybné závery o rôznych informáciách
- vytvára skreslený pohľad na realitu
- častým spúšťačom týchto skreslení a mentálnych skratiek sú okolnosti spracovania informácií:
 - nedostatok času na spracovanie informácií
 - nedostatok informácií alebo vysvetlení
 - príliš veľa informácií naraz
 - selektívna pamäť a afekt na základe predtým spracovaných informácií

Prečo robíme kognitívne chyby?

1. Obmedzená kapacita nášho mozgu (tzv. preťaženie)
2. Emócie a strach
3. Sociálne a skupinové faktory (pocit prináležitosti)
4. Potvrdenie vlastnej identity a svetonázoru
5. Digitálne prostredie a informačné bubliny
6. Nedostatok času a odbornej znalosti

Kognitívne skreslenia

KONFIRMAČNÉ SKRESLENIE

Tendencia zamerať sa na informácie, ktoré potvrdzujú naše existujúce názory.

HEURISTIKA DOSTUPNOSTI

Dôraz na ľahko dostupné informácie o danej téme.

ZHLUKOVANIE

Tendencia vytvárať súvislosti medzi náhodnými údajmi a informáciami.

Kognitívne skreslenia

KOTVENIE

Dôraz na prvé dostupné informácie.

PŠTROSÍ EFEKT

Rozhodnutie ignorovať nebezpečné alebo nepríjemné informácie.

STÁDOVÝ EFEKT

Tendencia prijímať myšlienky a názory iných.

Kognitívne skreslenia

STEREOTYPIZÁCIA

Predpoklad, že jednotlivci až celé skupiny nesú určité charakteristiky.

SLEPÁ ŠKVRNA

Neschopnosť uvedomiť si a rozpoznať vplyv skreslenia na seba samého.

KONZERVATÍVNE SKRESLENIE

Tendencia uprednostňovať pôvodné dôkazy a informácie pred novými.

Kognitívne skreslenia

RÁMCOVANIE

Tendencia vytvárať vlastné koncepty a perspektívy reality.

PRIMING

Podvedomé ovplyvňovanie rozhodnutí na základe predchádzajúcich informácií.

EFEKT SVÄTOŽIARY

Tendencia posudzovať ostatných podľa celkového dojmu.

Argumentačné fauly

- používajú sa na presvedčenie oponenta alebo publika o správnosti tvrdení rečníka bez ohľadu na logickú platnosť samotných argumentov
- podstata argumentačných omylov spočíva v tom, že ich logické závery nemožno aplikovať všeobecne (napríklad apel na strach, sa bude ľuďom zdať relatívne zmysluplný, ak sami pociťujú strach)

Argumentačné fauly

- niektoré fauly sú úmyselné, iných sa môže hovoriaci dopustiť omylom (napríklad vplyvom kognitívnych predsudkov)
- úmyselné fauly sú často súčasťou určitej propagandy a manipulátori ich využívajú na svoje argumenty.

PLÁN [OBNOVY]

Argumentačné fauly

DÔRAZ NA ROZUM

Argumentačné fauly, ktoré sa v uvažovaní uchyľujú k nepravdivým alebo chybným predpokladom.

DÔRAZ NA EMÓCIE

Argumentačné fauly, ktoré sa odvolávajú na emócie, aby dokázali svoju pravdivosť.

MANIPULATÍVNY OBSAH

Argumentačné fauly, ktoré často manipulujú s ich obsahom. Často sú (neprávom) označované za lži.

Argumentačné fauly

CHYBNÁ PRÍČINA

Argumentačné chyby, ktoré uvádzajú nesprávnu príčinu následku.

CHYBNÉ VYVODENIE

Argumentačné chyby, ktoré nesprávne vyvodzujú z určitej príčiny.

ÚTOK

Argumentačné fauly, ktoré sú v podstate útokom na osobu súpera.

DÔRAZ NA ROZUM

APEL NA TRADÍCIU

Hovoriaci tvrdí, že vec je dobrá alebo lepšia, pretože je súčasťou abstraktných tradícií. Jeho cieľom je tiež umelo zvýšiť hodnotu veci.

APEL NA NÁZOR

Rečník namiesto argumentu prezentuje svoj názor. Prípadne prezentuje preukázateľnú lož ako pravdu na základe toho, že je to jeho názor.

PÁLENIE ČARODEJNÍC

Rečník namiesto argumentu stavia svoju neschopnosť pochopiť, ako jeho oponent dospel k logickému záveru.

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

DÔRAZ NA ROZUM

APEL NA OBVYKLÝ POSTUP

Rečník hovorí, že niečo je pravda alebo inak v poriadku, pretože tak sa to zvyčajne robí.

APEL NA AUTORITU

Hovoriaci sa odvoláva na tvrdenie autority a predkladá ho ako dôkaz pravdivosti svojho argumentu.

APEL NA ANONYMNÚ AUTORITU

Rečník sa odvoláva na neidentifikovaného odborníka, praktika alebo špecialistu, ktorý údajne potvrdil jeho tvrdenie.

DÔRAZ NA EMÓCIE

ZBOŽNÉ PRIANIE

Hovoriaci tvrdí, že argument je pravdivý alebo nepravdivý, pretože je o tom pevne presvedčený.

APEL NA STRACH

Hovoriaci tvrdí, že všetko, čo naháňa strach, je automaticky zlé, alebo sa snaží získať podporu pre svoje argumenty tvrdeniami, ktoré vyvolávajú strach z alternatív.

APEL NA DÔSLEDKY

Hovoriaci tvrdí, že dôsledky hypotézy sú také neprijateľné, že musí byť nesprávna.

APEL NA NORMALITU

Hovoriaci tvrdí, že niečo je správne, pretože je to "normálne", alebo nesprávne, pretože je to "nenormálne".

MANIPULATÍVNY OBSAH

ŠIKMÁ PLOCHA

Hovoriaci bez dôkazov tvrdí, že relatívne malý krok povedie k reťazovej reakcii súvisiacich (negatívnych) udalostí.

FALOŠNÁ DILEMA

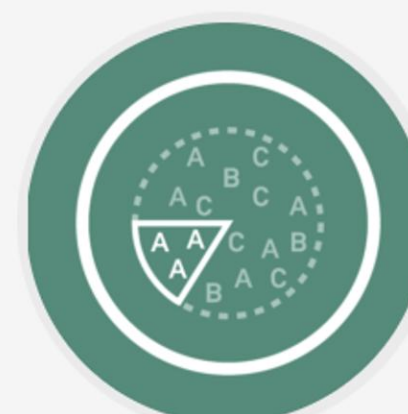
Hovoriaci prezentuje len dve protichodné možnosti (aj keď ich je viac) a (zámerné) zamlčuje alternatívy.

ZLÚČENÁ OTÁZKA

Hovoriaci kladie oponentovi otázku, ktorá už obsahuje predpoklad (napr. vinu).

POTVRDZOVACIE SKRESLENIE

Rečník zámerné vyberá z komplexnej témy len tie aspekty, ktoré sa hodia k jeho argumentácii, a ignoruje tie, ktoré ju vyvracajú.

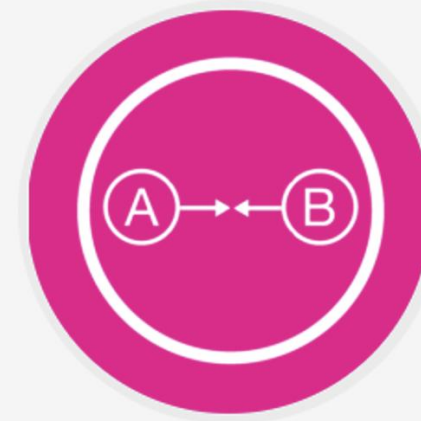
CHYBNÁ PRÍČINA

DVA MÍNUSY ROBIA PLUS

Hovoriaci konštatuje alebo naznačuje, že jedna chyba určitým spôsobom ospravedlňuje inú chybu.

VNÚTORNÝ ROZPOR

Hovorca uvádza dva argumenty, ktoré si navzájom odporujú.

CHYBNÉ VYVODENIE

ZLÚČENIE SPOLOČNOU VLASTNOSŤOU

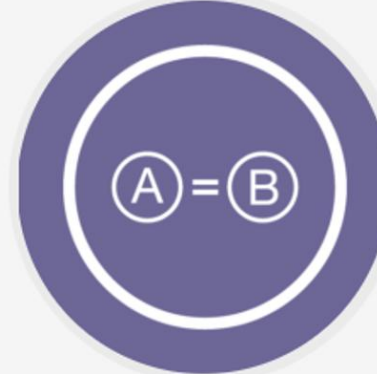
Hovoriaci vyvodzuje zhodný záver o dvoch veciach na základe jednej spoločnej charakteristiky.

PUNTIČKÁROV FAUL

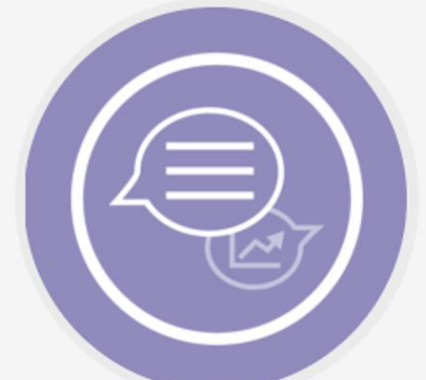
Hovoriaci sa snažia vzbudiť dojem, že jediné riešenie je také, ktoré problém dokonale vyrieši.

UNÁHLENÝ ZÁVER

Rečník vyvodí záver bez dostatočného zohľadnenia všetkých relevantných a ľahko dostupných dôkazov a okolností.

DŮKAZ ANEKDOTOU

Rečník (zámerne) odmieta dôkazy zo systematického výskumu alebo testov alebo logiku veci na základe osobných skúseností alebo príbehov z prvej ruky.

ÚTOK

SLAMENÝ PANÁK

Rečník vytvárá vlastnú skreslenú, zveličenú alebo nesprávne interpretovanú verziu argumentu oponenta a potom sám argumentuje proti nemu.

NELICHOTIVÁ ASOCIÁCIA

Rečník vytvárá falošné spojenie medzi argumentom oponenta a argumentom tretej strany.

ÚTOK NA PÔVOD

Hovoriaci sa zameriava na pôvod (alebo históriu) predmetu diskusie, a nie na jeho skutočný obsah alebo význam.

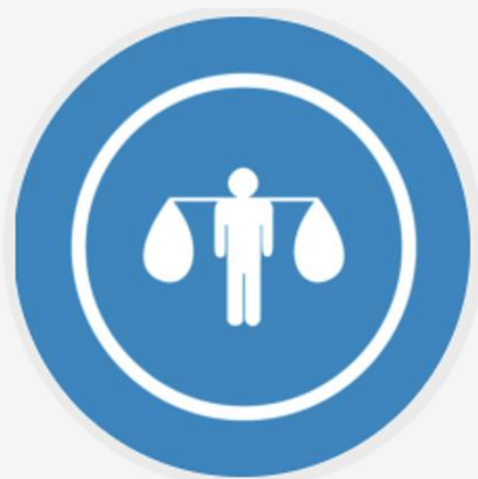
ÚTOK

ÚTOK NA MOTÍV

Hovorca tvrdí, že argument protivníka je nepravdivý, pretože protivník má záujem na tom, aby bol pravdivý.

DÔKAZNÉ BREMENO

Rečník odmieta dokázať pravdivosť svojho tvrdenia a namiesto toho požaduje, aby ho jeho oponent vyvrátil.

AD HOMINEM

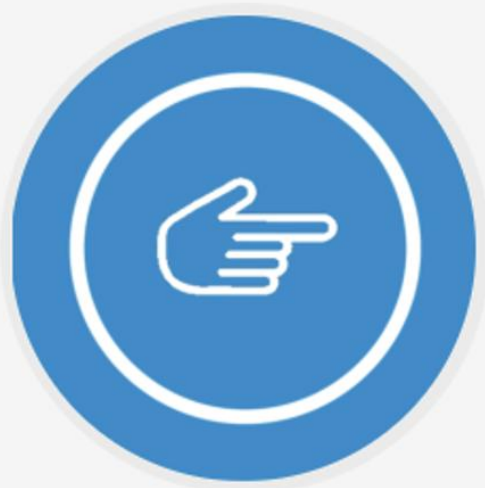

Rečník vynecháva argumentáciu a namiesto toho útočí na svojho oponenta.

ÚTOK

APEL NA POKRYTECTVO

Hovoriaci tvrdí, že tvrdenie oponenta je nepravdivé alebo nesprávne, pretože sa ním sám neriadi.

APEL NA SKÚSENOSŤ

Rečník predpokladá, že ten, kto nemá osobnú skúsenosť s danou situáciou, nemá právo o nej hovoriť.

APEL NA VEK

Hovoriaci tvrdí, že oponent je príliš mladý/starý, čím sa snaží vyvrátiť alebo odmietnuť jeho argumenty.

*„Nemusíme počúvať jeho názor
na energetiku, ved' ani nemá
vysokú školu.“*

• Aká logická chyba je tu prítomná?

• Prečo je tento argument problematický?

• Ako by sa dal povedať korektne?

„Bud' podporíš tento zákon, alebo si proti Slovensku.“

• Aké možnosti reálne existujú?

• Prečo je redukcia na dve voľby zavádzajúca?

*„Ak dovolíme žiakom používať
mobily v škole, o pár rokov už
vôbec nebudú vedieť písať rukou.“*

•Na čom stojí tento argument?

•Čo by bolo potrebné doložiť, aby bol presvedčivý?

*„Áno, náš politik klamal, ale
pozrite sa na to, čo robia politici v
iných krajinách!“*

•Čo sa týmto argumentom vlastne zakrýva?

•Ako by mala vyzerat' vecná reakcia?

*„Ak neprijmeme tento zákon,
Slovensko bude čoskoro čeliť
úplnému kolapsu.“*

•Prečo apel na emócie nestačí?

•Aké fakty by bolo potrebné doplniť?

„Slávny herec povedal, že tento liek funguje, preto to musí byť pravda.“

•Je známosť alebo popularita dôkazom odbornosti?

•Ako by sme mali overovať odborné tvrdenia?

„On tvrdí, že by sa mala obmedziť spotreba mäsa. Chce nám teda zakázať jesť všetko, čo máme radi!“

•Ako bol pôvodný argument skreslený?

•Ako by sa malo s kritikou korektne pracovať?

ČO SI Z TOHO ODNIESŤ?

- každý z nás podlieha skresleniam. Neznamená to, že sme hlúpi – len ľudskí
- základ kritického myslenia je uvedomiť si tieto chyby. Len tak sa môžeme pokúsiť ich minimalizovať
- pomáha, ak sa pýtame sami seba:
 - nehľadám len potvrdenie toho, čo si už myslím?
 - mám dostatok overených informácií z rôznych strán?
 - je môj záver založený na fakte alebo pociťte?

Mediálna gramotnosť a zdravý pohyb v online priestore

PLÁN [OBNOVY]

Etický kódex novinára

- Snaha o objektivitu a pravdivosť,
- overovanie informácií aspoň z dvoch na sebe navzájom nezávislých zdrojov,
- uvádzanie zdrojov informácií,
- využívanie faktov bez skresľovania objektívnej reality,
- nemanipulovanie obsahu,
- jasné odlišovanie komentárov od spravodajstva,
- odmietanie nenávisti a intolerancie
- rešpektovanie základných princípov demokratického a právneho štátu.

PLÁN [OBNOVY]

Mediálna gramotnosť

- schopnosť vedome prijímať, vyhodnocovať a tvoriť mediálne obsahy
- zahŕňa:
 - porozumenie médiám
 - hodnotenie dôveryhodnosti
 - identifikáciu manipulácií a klamstiev
 - vlastnú mediálnu aktivitu

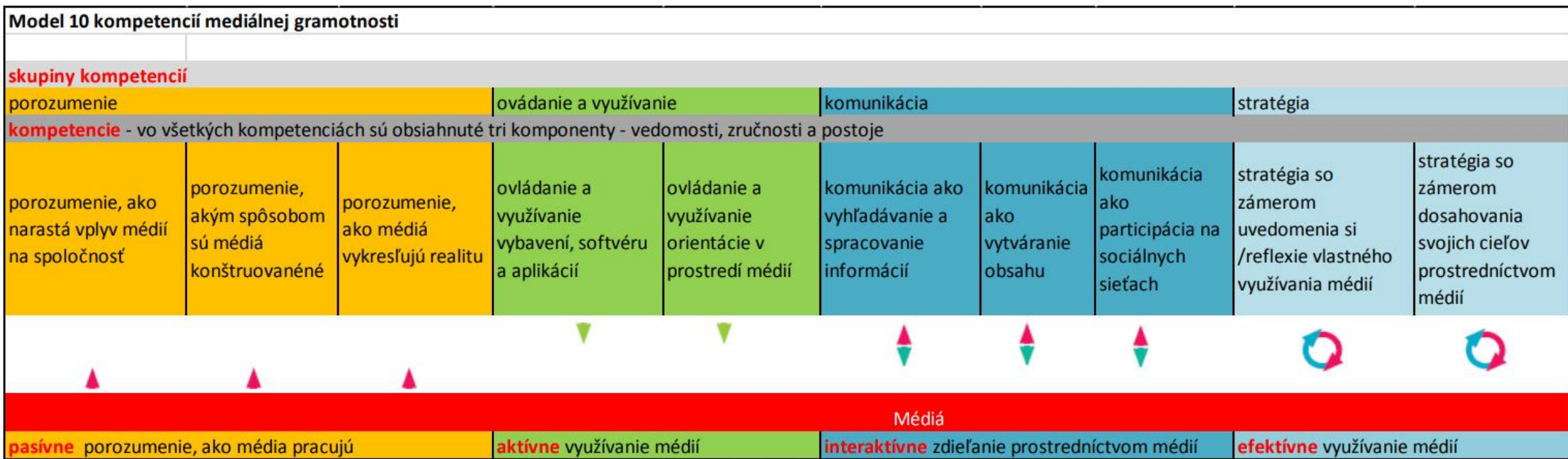

PLÁN [OBNOVY]

Mediálna gramotnosť

Štátny pedagogický ústav SR - 10 základných kompetencií:

Fungovanie médií, nové (sociálne) médiá a primárne výzvy

- revolúcia komunikácie (obojsmerná komunikácia)
- žiadne komunikačné bariéry
- old vs. new médiá (pokles významu tradičných médií)
- kríza dôvery v médiá a inštitúcie

PLÁN [OBNOVY]

Fungovanie médií, nové (sociálne) médiá a primárne výzvy

- algoritmické bubliny
- rýchlosť vs. kvalita
- dosah a virálnosť
- fragmentácia a polarizácia
- ekonomika pozornosti a politika nenávisťi (ich komercializácia)
- “HAHAganda“

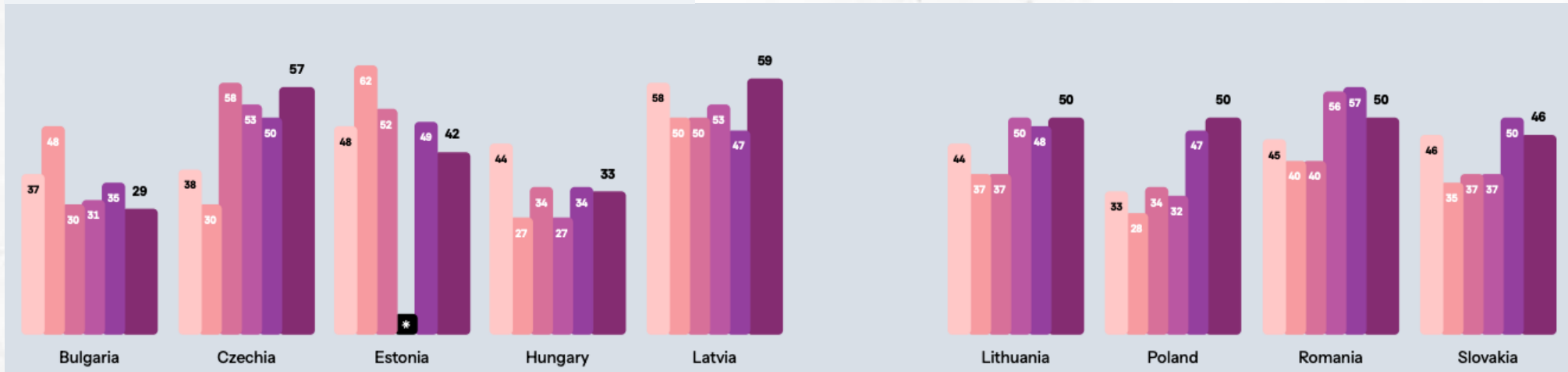
PLÁN [OBNOVY]

Stav na Slovensku

→ % Those who trust standard mainstream media in their country.

2020 2021 2022 2023 2024 2025

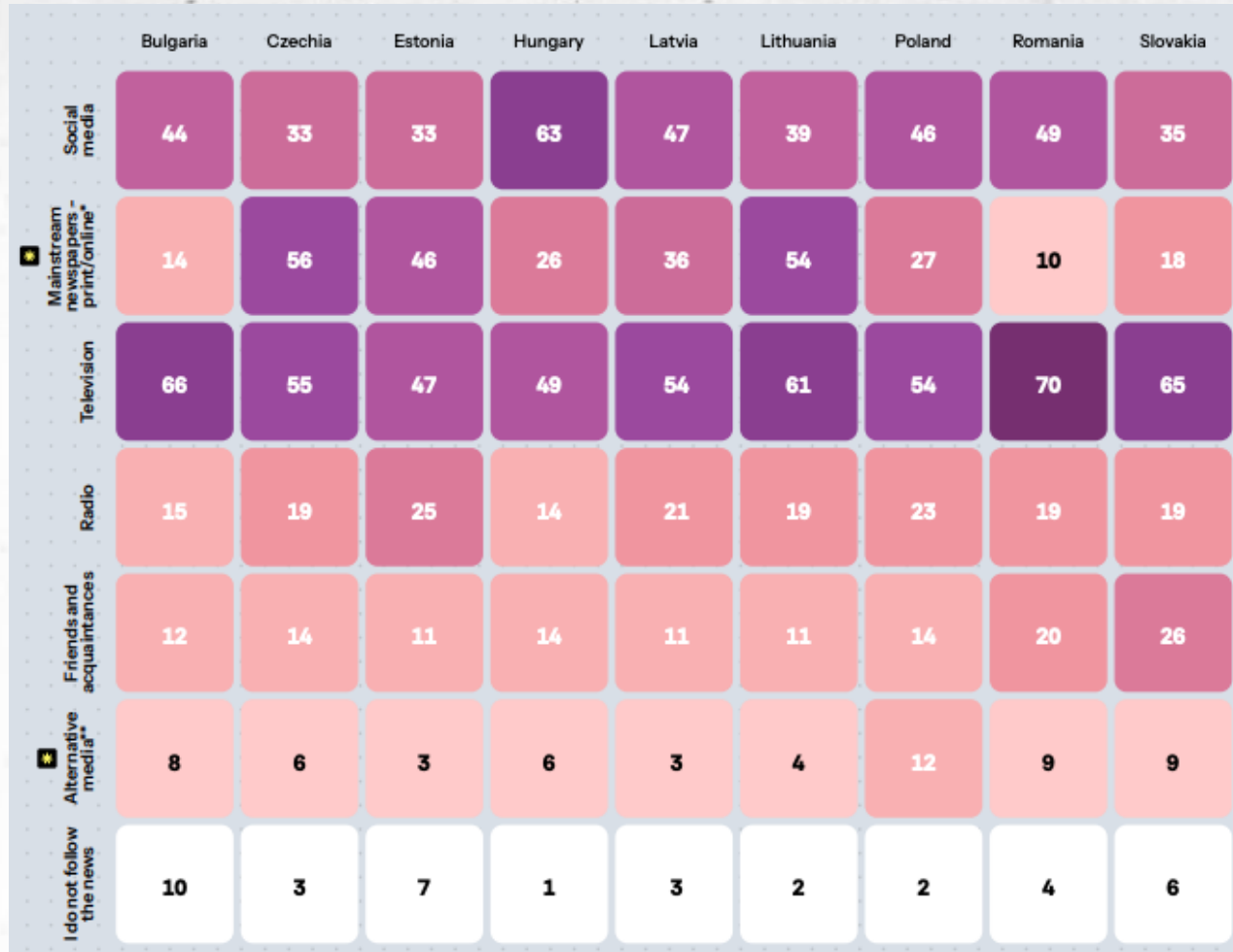
Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

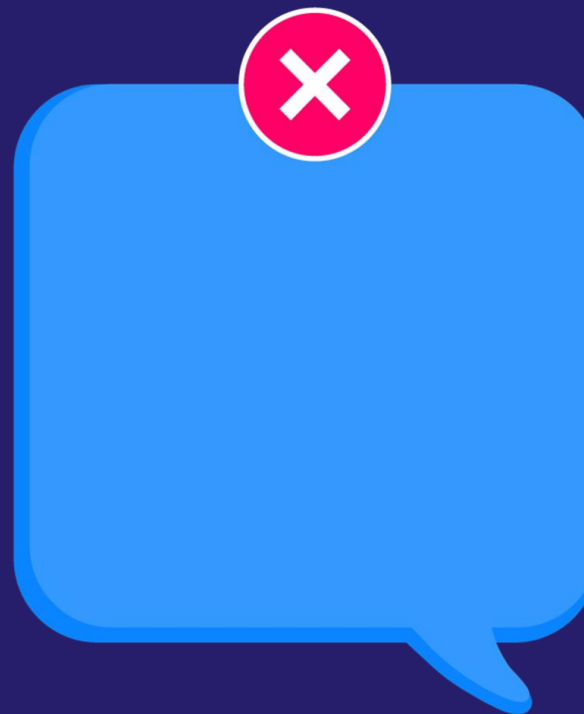
MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Rozpoznávanie dezinformácií a manipulácií, overovanie faktov a dôveryhodnosti zdrojov

VS

- Ako sa zdroj profiluje?
- Akú má reputáciu? Vieme nájsť jeho hodnotenia v databázach?
- Má obsah tohto média zafarbenie? Nakoľko objektívne vystupuje?
- Sú v článkoch uvedené zdroje? Sú dostupné?
- Sú pri textoch podpísaní autori? Vieme si overiť ich expertízu?

KONZERVATÍVNY DENNÍK POSTOJ | Denník Svet kresťanstva Rubriky ▾ Obchod

Tomáš Drucker / Prešiel som si každú jednu cirkevnú školu. Nikoho to neohrozí

Martin Hanus Adam Takáč 32

Boj s korupciou / Riadia políciu a SIS sluhovia mafie?

Marek Vagovič 29 Komentár 14

Byty sú preda len drahšie vo Viedni / Rebríček ukázal zľú dostupnosť bývania v slovenských mestách. Kľúč je v nízkych platoch

Kristína Votrubová 5

Za pár stoviek do pracovného tábora / Zdanie normálneho života v dnešnom Rusku

Jan Rokita 29 Komentár

Kvóta na lov vlka / Pre ochranu stád nemá plošný lov zmysel, loviť treba tie „správne“ vlky

Erik Potocký 8

Destinácia vesmír s Michalom Novotným / Apollo 1

Aktuálne

pred 14 minútami

Volodymyr Zelenskij navrhol Kyjev ako možné miesto stretnutia s Vladimirom Putinom. Reagoval tak na predošlé vyhlásenie Putina, podľa ktorého by sa schôdzka mohla uskutočniť v Moskve.

Dôležité pred 25 minútami

Robert Fico navrhuje, aby sa slovenská a ukrajinská vláda stretla 20. októbra v Sobrancech. Premiér vraví, že na stretnutí s Volodymyrom Zelenským si nerozumeli pri téme ukrajinských útokov na ropnú infraštruktúru. „Medzi štyrmi očami som mu povedal, čo som chcel,“ tvrdí Fico s tým, že pri

HLAVNÉ SPRÁVY
KONZERVATÍVNY DENNÍK

Reklamy Google

Monopol na pravdu? Nie, vďaka: Prečítali sme list od Mier Ukrajine

OZ Mier Ukrajine rozbehlo ďalšiu emotívnu kampaň. Za patetickými heslami cítiť starú sieť aktivistov, ktorá sa opäť snaží udusiť pluralitu....

06. 09. 2025 | KOMENTÁRE | 6 min. čítania | 152 komentárov

Reklamy Google

NAŽIVO

Priestory Slovenského ľudového umeleckého kolektívu (SLUK) v bratislavských Rusovciach budú v sobotu hostiť ďalší ročník Medzinárodného festivalu tradičného **bábkového divadla Bábky v naroku**.

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

KONZERVATÍVNY
DENNÍK POSTOJ Denník Svet kresťanstva Rubriky ▾ Obchod 🔍

pred 2 hodinami Aktuálne Srbsko Aleksandar Vučić korupcia

Christian Heitmann

Autor je rodený Prešporák, ktorý časť života prežil v Nemecku a Chorvátsku, vo Viedni a v Záhrebe študoval históriu so zameraním na strednú a východnú Európu. Píše o zahraničnej a bezpečnostnej politike.

Protesty v Novom Sade / Polícia proti demonštrantom nasadila slzný plyn, zbila starého muža a napadla aj novinárov

Pokus o potlačenie protestov sa v Srbsku rozrastá do násilných stretov medzi políciou a demonštrantmi.

4 minúty čítania 2 [Zdieľať článok](#)

Foto: TASR via AP, TASR via AP, Darko Vojinović

NextGenerationEU

HLAVNÉ SPRÁVY
KONZERVATÍVNY DENNÍK

TITULKA Z DOMOVA ZO ZAHRANIČIA KOMENTÁRE ROZHOVORY PRIAMA LINKA ČESKY MAĎARSKY SVETONÁZOR EKONOMIKA KULTÚRA ZAUJÍMAVOSTI REGIÓN Y ŠPORT VIDEO BLOG

Reklamy Google
[Nezobrazovať túto reklamu](#) [Prečo táto reklama?](#)

Ukrajinská polícia mala stopnúť protest Demokratov v Užhorode

Politický komentátor Juraj Draxler na sociálnej sieti priniesol informáciu, že aktivisti slovenskej mimoparlamentnej strany Demokrati plánovali demonštrovať v ukrajinskom meste Užhorod počas stretnutia premiéra Roberta Fica (Smer-SSD) s ukrajinským prezidentom Zelenským. Ich malý protest sa ale nakoniec neuskutočnil

HS

06. 09. 2025 | Z domova | 1 min. čítania | 68 komentárov | ↗

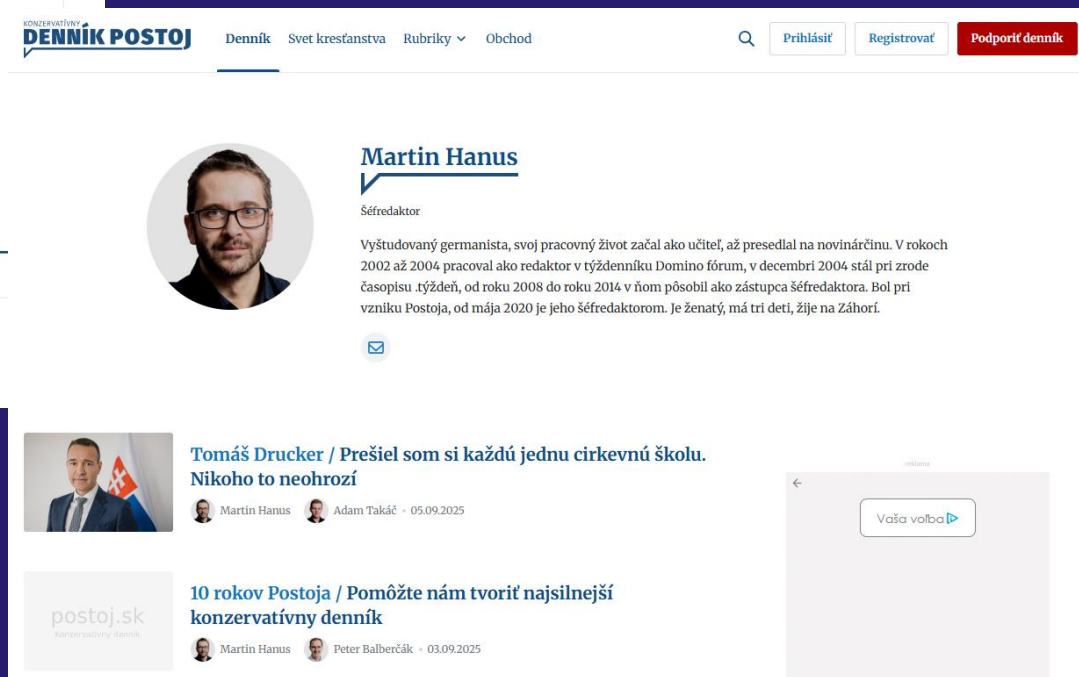
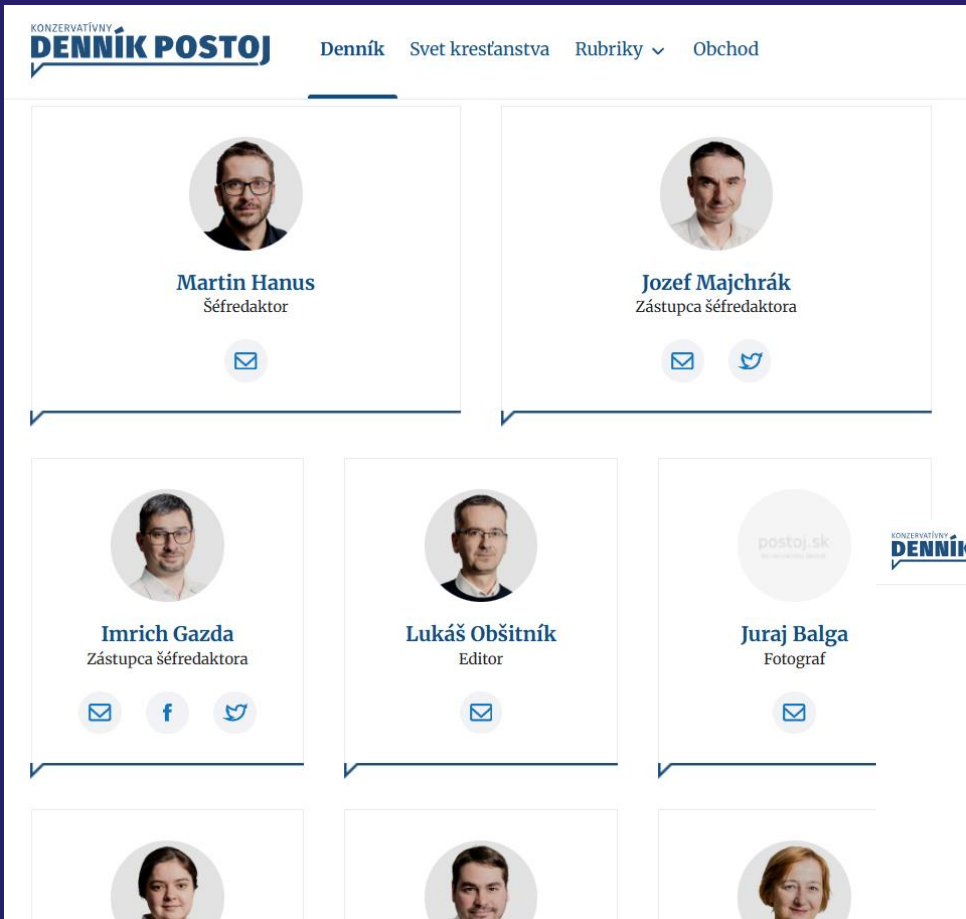

NAŽIVO

Priestory Slovenského ľudového umeleckého kolektívu (SEUK) v bratislavských Ľakovciach budú v sobotu **hostiť ďalší ročník** Medzinárodného festivalu tradičného **hábkového divadla Bábky v parku**.
[Čítať viac](#) | 10:46

Izraelská armáda v sobotu ráno oznámila zriadenie novej humanitárnej zóny v meste Chán Júnis na juhu Pásma Gazy. Informuje o tom správa

PLÁN OBNOVY
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

KONZERVATÍVNY
DENNÍK POSTOJ Denník Svet kresťanstva Rubriky ▾ Obchod

O denníku Redakcia Inzercia Klub Postoj Pre podnikateľov Financovanie

Financovanie

Denník Postoj je projekt, ktorého cieľom je skĺbiť kvalitnú a hodnotovo orientovanú žurnalistiku. Nestoja za ním žiadne finančné skupiny, žiadna cirkev, verejné dotácie ani veľkí investori.

Naším cieľom nie je tvoriť zisk, preto sa nesprávame ako štandardné komerčné médium. Naš obsah, ktorý je často exkluzívny, preto nezamykáme. Všetky výnosy sú použité na zabezpečenie fungovania a rozvoj. Ak nás chcete finančne podporiť, môžete sa stať naším darcom, využiť inzertný priestor na Postoji alebo s nami spolupracovať na niektorom z našich projektov.

Finančná podpora internetového denníka Postoj, ISSN: 1336-720X, EV 11/22/SWP

Vydavateľstvo: POSTOJ MEDIA, s.r.o.

Ševčenkova 34, 851 01 Bratislava, IČO: 50205668, DIČ: 2120231707, IČ DPH: SK2120231707

prebieha prostredníctvom občianskeho združenia Postoj, o. z., Ševčenkova 34, 851 01 Bratislava

IČO: 42412676, register MV SR, reg. číslo: VVS/11-900/90-43869, zastúpená: Mgr. Lukáš Melicher, predseda správnej rady

Transparentnosť financovania

NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVA]

HLAVNÉ SPRÁVY

KONZERVATÍVNY DENNÍK

≡ TITULKA Z DOMOVA ZO ZAHRANIČIA KOMENTÁRE ROZHOVORY PRIAMA LINKA ČESKY MAĎARSKY SVETONÁZOR EKONOMIKA KULTÚRA ZAUJÍMAVOSTI REGIÓNY ▾ ŠPORT VIDEO BLOG

← Reklamy Google

Nezobrazovať túto reklamu Prečo táto reklama? ▸

Kontakt

Redakcia

E-mail: hlavnespravy@hlavnespravy.sk

Vydavateľ

Heuréka Evolution, s.r.o.
Šoltésovej 9
040 01 Košice

IČO: 36191183

EV 4/22/SWP

Bankové údaje pre zaslanie daru

Číslo účtu: **0571063662/0900**
IBAN: SK1509000000000571063662
Banka: Slovenská sporiteľňa
Variabilný symbol: **222**

● **NAŽIVO**

Venezuelský prezident Nicolás Maduro v piatok vyzval na dialóg s Washingtonom, niekoľko hodín potom, ako prezident Donald Trump pohrozil zostrelením venezuelských vojenských lietadiel, ak budú predstavovať nebezpečenstvo pre americké sily. Informovala o tom správa agentúry AFP.

Na snímke venezuelský prezident Nicolás Maduro / Foto: SITA/AP-Ariana Cubillos 07:50

Americký prezident Donald Trump v piatok vyhlásil, že

A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

FAKTICKOSŤ A VYZNENIE

- Sú tvrdenia daného zdroja overiteľné?
- Sú dostatočne argumentované?
- Nepoužíva autor článku manipulatívnu rétoriku alebo dezinterpretáciu?
- Neobsahuje článok clickbaitový titulok? Nesnaží sa vyvolať senzáciu?
- Aký jazyk autor používa? Nesnaží sa apelovať na emócie?

AUDIOVIZUÁLNE MÉDIÁ

- Zodpovedajú priložené médiá obsahu článku?
- Nájdem v článku uvedený zdroj, odkiaľ obrázok či video pochádza?
- Nemôže ísť o deepfake či zmanipulované médium?

MEDIÁLNE FAULY

- najčastejšie sa vyskytujú vo výstupoch rôznych (často takzvaných alternatívnych) médií, ale možno ich nájsť prakticky v každom informačnom kanáli
- **Obsahové mediálne fauly** = manipulácie pri prezentácii témy, o ktorej sa v správe hovorí. Môže dochádzať k manipulácii bez použitia preukázateľnej lži. Dezinformácia nie je sama o sebe faul, ale môže byť jeho dôsledkom
- **Formálne mediálne fauly** = prehrešky proti transparentnosti a povinnostiam, ktoré má autor voči svojim čitateľom, a iným formálnym pravidlám. Často ide o porušenie rôznych etických noriem, ktoré sa netýkajú len žurnalistiky

PARANOIDNÁ NADINTERPRETÁCIA

Nadmerná interpretácia informácií, ich pozadia, vzťahov a zámerov autora.

FALOŠNÉ PRISUDZOVANIE

Zámerné umiestnenie určitej informácie do kontextu, v ktorom sa pôvodne nenachádzala.

ROZPOR TITULKU A TEXTU

Titulek obsahuje jinou informáciu, než je uvedená v textu.

NADINTERPRETÁCIA

Prieskum Ipsosu: Najväčšiu dôveru má prezidentka Čaputová, podporuje ju aj väčšina voličov Matoviča

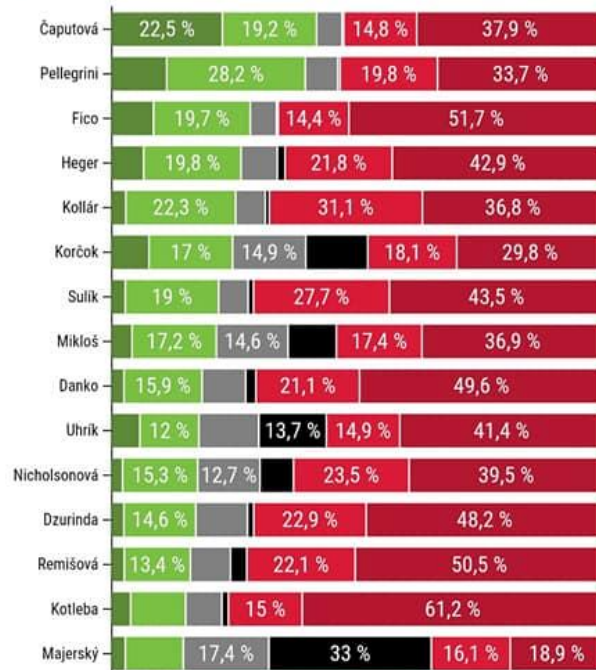
MIRO KERN

TOMÁŠ HRIVŇÁK

Dôvera v politikov – november

rozhodne dôverujem skôr dôverujem neviem skôr nedôverujem
rozhodne nedôverujem nepoznám

Štandard

PREDPLATNÉ

SLOVENSKO

Čaputovej opäť klesla dôvera, nedôveruje jej už vyše 50 percent oslovených

Prezidentka SR Zuzana Čaputová. Foto: TASR/Martin Baumann

Pi 02. dec 2022

0 Komentárov →

Zdieľať

FOTOPRIMING

Fotografia ovplyvňuje príjemcu na úrovni podvedomého spracovania informácií.

JEDNOSTRANNOSŤ

Článok nedáva priestor na vyjadrenie strane, o ktorej píše.

ČIERNOBIELA PERSPEKTÍVA

Zjednodušený pohľad, ktorý predstavuje dva protiklady.

Fico aj Pellegrini chcú stabilnú vládu. Čo to pre nich znamená? A zložia ju spolu?

Politicko-spoločenský newsletter Kontext Jakuba Fila.

Jakub Fila

zástupca šéfredaktorky denníka SME

+ ODOBERAŤ AUTORA

Robert Fico a Peter Pellegrini v roku 2018. (Zdroj: TASR)

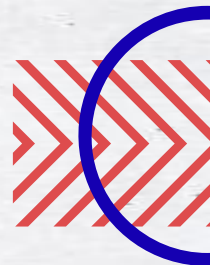
Písmo: A⁻ | A⁺

ZDIELAŤ

DISKUSIA (123)

[Dostávajúte **Kontext Jakuba Fila** so zhrnutím podstatných správ dňa. [Zapnite si odber jedným klikom.](#)]

Robert Fico chce takú stabilnú vládu na Slovensku, akú vytvoril

ANONÝMNY AUTOR

Autora textu nie je možné vypátrať ani kontaktovať.

NETRASPARENTNOSŤ

Informácie o vlastníckej štruktúre stránky a/alebo redakcii nie sú známe.

CHÝBAJÚCE ZDROJE

Text neodkazuje na žiadne relevantné zdroje informácií, ktoré cituje.

Technika „STOP & THINK“

- S – Source: Pozri si zdroj informácie
- T – Title: Prečítaj celý článok, nielen titulok
- O – Objectivity: Zváž, či je obsah neutrálne podaný alebo manipulatívny
- P – Proof: Hľadaj dôkazy alebo relevantné odkazy
- THINK: Zamysli sa, kým zareaguješ impulzívne

- uvidíte sadu krátkych článkov alebo výňatkov (cca 1–2 odstavce).
- Úlohou je rozhodnúť:
 - Je zdroj dôveryhodný alebo klamlivý/podozrivý?
 - Prečo?
- Zapište si poznámky a následne odprezentujte zistenia.
- Nasleduje spoločná diskusia – odhalíme si, ktoré zdroje sú vymyslené ako „klamlivé“ a prečo.

Prečítajte si článok a rozhodnite, či je dôveryhodný (●), klamlivý (●) alebo pochybný/polopravda (●). Svoje rozhodnutie zdôvodnite – aké znaky vás k nemu viedli?

- **ČLÁNOK A:**

Denník N, 2024: „Podľa údajov Štatistického úradu SR vzrástla inflácia v júli medziročne o 2,3 %. Najviac zdraželi potraviny a energie. Údaje potvrdil aj Európsky štatistický úrad Eurostat.“

- **ČLÁNOK B:**

Nezávislé správy 24: „Šokujúce odhalenie! Lekári už roky zatajujú pravdu – očkovanie spôsobuje neplodnosť. Odborníci varujú, že ide o plán farmaceutických gigantov, ktorí chcú ovládnuť populáciu.“

- **ČLÁNOK C:**

BBC, 2023: „Na klimatickej konferencii COP28 sa štáty dohodli na postupnom znižovaní využívania fosílnych palív. Dohoda zahŕňa záväzok k investíciám do obnoviteľných zdrojov energie.“

- **ČLÁNOK D:**

Slovensko dnes: „Vláda tajne pripravuje zákon, ktorým zakáže používanie hotovosti. Od budúceho roka budeme všetci nútení používať len digitálne peniaze.“

- Denník N, 2024

„Podľa údajov Štatistického úradu SR vzrástla inflácia v júli medziročne o 2,3 %. Najviac zdraželi potraviny a energie. Údaje potvrdil aj Európsky štatistický úrad Eurostat.“

dôveryhodný

znaky dôveryhodnosti:

- jasný zdroj dát
- odkaz na inštitúciu
- neutrálna formulácia

- *Nezávislé správy 24:*

„Šokujúce odhalenie! Lekári už roky zatajujú pravdu – očkovanie spôsobuje neplodnosť. Odborníci varujú, že ide o plán farmaceutických gigantov, ktorí chcú ovládnuť populáciu.“

klamlivý

 znaky nedôveryhodnosti:

- senzačný jazyk
- konšpiračný rámec
- chýba konkrétny zdroj
- anonymní „odborníci“

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- *BBC, 2023:*

„Na klimatickej konferencii COP28 sa štáty dohodli na postupnom znižovaní využívania fosílnych palív. Dohoda zahŕňa záväzok k investíciám do obnoviteľných zdrojov energie.“

dôveryhodný

znaky dôveryhodnosti:

- renomovaný zdroj
- jasne pomenovaná udalosť
- fakty

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- *Slovensko dnes:*

„Vláda tajne pripravuje zákon, ktorým zakáže používanie hotovosti. Od budúceho roka budeme všetci nútení používať len digitálne peniaze.“

klamlivý / podozrivý

 znaky nedôveryhodnosti:

- chýbajú dôkazy
- neexistuje oficiálny zdroj
- typický „strašiaci“ naratív

Prečítajte si článok a rozhodnite, či je dôveryhodný (●), klamlivý (●) alebo pochybný/polopravda (●). Svoje rozhodnutie zdôvodnite – aké znaky vás k nemu viedli?

- **ČLÁNOK E:**

Blog bez cenzúry: „Podľa viacerých príspevkov na sociálnych sieťach sa v jednom meste objavili vojenské transporty NATO. Ľudia sa obávajú, že Slovensko sa pripravuje na vojnu.“

- **ČLÁNOK F:**

SME, 2024: „Ministerstvo zdravotníctva spustilo kampaň na podporu prevencie rakoviny. Podľa hovorkyne rezortu sa program zameriava na včasné diagnostické vyšetrenia.“

- **ČLÁNOK G:**

Alternatívne správy: „Migranti dostávajú od štátu luxusné byty zadarmo, zatiaľ čo Slováci si musia brať hypotéky. Naše vlády nás zámerne zotročujú v prospech Bruselu.“

- **ČLÁNOK H:**

Slobodné médiá: „Ukrajina pripravuje útok na Slovensko – potvrdili to tajné dokumenty uniknuté na internete. Vláda to zatajuje, no vojaci už stoja na hraniciach.“

- *Blog bez cenzúry:*

„Podľa viacerých príspevkov na sociálnych sieťach sa v jednom meste objavili vojenské transporty NATO. Ľudia sa obávajú, že Slovensko sa pripravuje na vojnu.“

zmiešaný/pochybný

znaky nedôveryhodnosti:

- odvolanie na sociálne siete
- žiadny oficiálny zdroj
- vyvolávanie strachu

- *SME, 2024:*

„Ministerstvo zdravotníctva spustilo kampaň na podporu prevencie rakoviny. Podľa hovorkyne rezortu sa program zameriava na včasné diagnostické vyšetrenia.“

dôveryhodný

znaky dôveryhodnosti:

- konkrétny zdroj
- oficiálna inštitúcia
- vecný jazyk

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- *Alternatívne správy:*

„Migranti dostávajú od štátu luxusné byty zadarmo, zatiaľ čo Slováci si musia brať hypotéky. Naše vlády nás zámerne zotročujú v prospech Bruselu.“

klamlivý

znaky nedôveryhodnosti:

- generalizácie
- vyvolávanie emócií
- chýbajú fakty či dôkazy
- manipulatívny jazyk

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- *Slobodné médiá:*

„Ukrajina pripravuje útok na Slovensko – potvrdili to tajné dokumenty uniknuté na internete. Vláda to zatajuje, no vojaci už stoja na hraniciach.“

- **klamlivý**

 znaky dôveryhodnosti:

- žiadne dôveryhodné dôkazy
- odvolanie na „uniknuté dokumenty“
- konšpiračný tón

- Čo vás presvedčilo, že zdroj je (ne)dôveryhodný?
- Aký rozdiel ste si všimli v jazyku a forme?
- Ako by ste vysvetlili rozdiel medzi „pochybným“ a „otvorene klamlivým“ zdrojom?

Technika „Laterálneho čítania“

- ide o zručnosť, ktorú používajú profesionálni fact-checkeri:
 - neostávajú na jednej stránke. Otvor si paralelne ďalšie zdroje.
 - skontroluj reputáciu zdroja. Čo o ňom hovoria iné médiá alebo fact-check portály?
 - over si informácie cez nezávislé portály

AGENDA SETTING

- Nastolovanie tém, ktoré sú prezentované v médiách
- Dôležitosť hierarchizácie informácií
- Z mediálnej agendy sa stáva agenda verejná
- Vytváranie obrazu o svete
- Presadenie „vlastnej hry“
- Osobná relevancia + miera neistoty = potreba orientácie v téme

2024

WEEKLY REACH OFFLINE AND ONLINE

TOP BRANDS

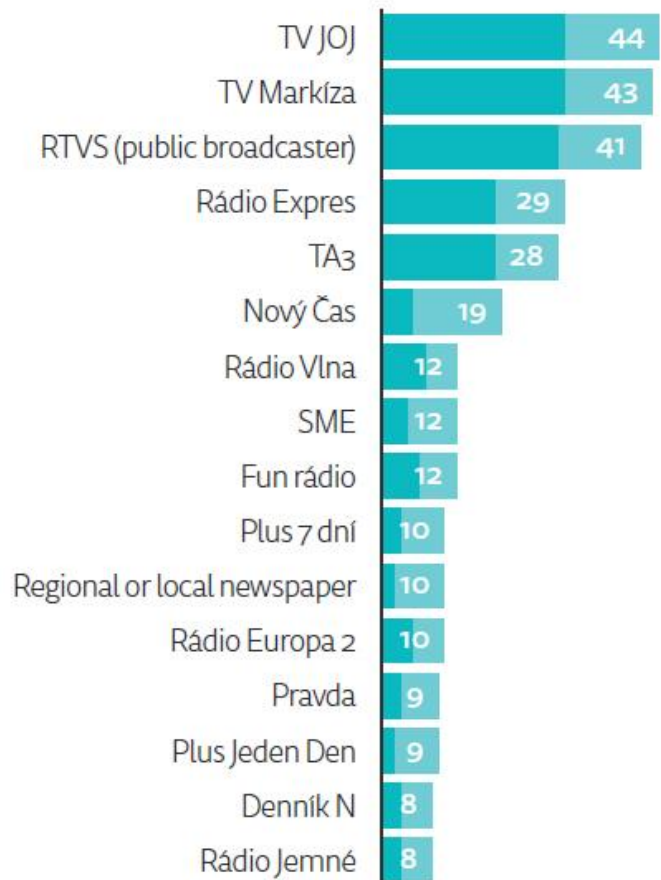
% Weekly usage

- Weekly use TV, radio & print
- More than 3 days per week TV, radio & print
- Weekly use online brands
- More than 3 days per week online brands

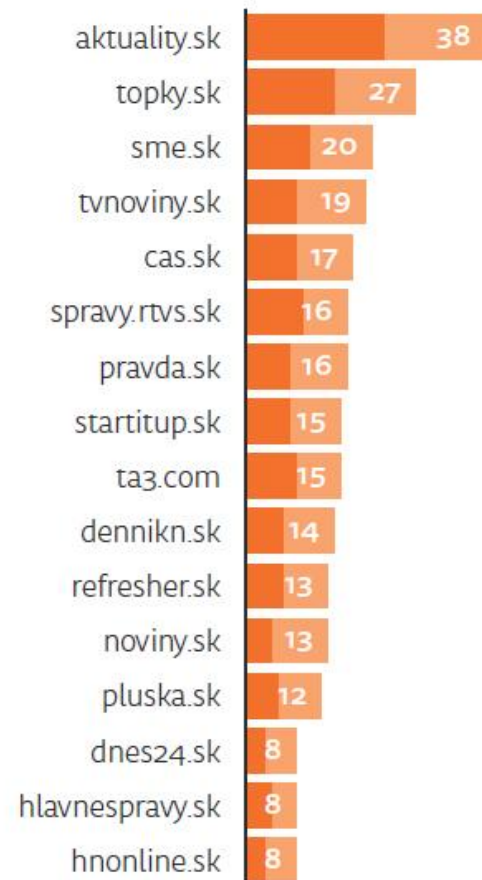
12%
pay for
ONLINE NEWS

TV, RADIO, AND PRINT

ONLINE

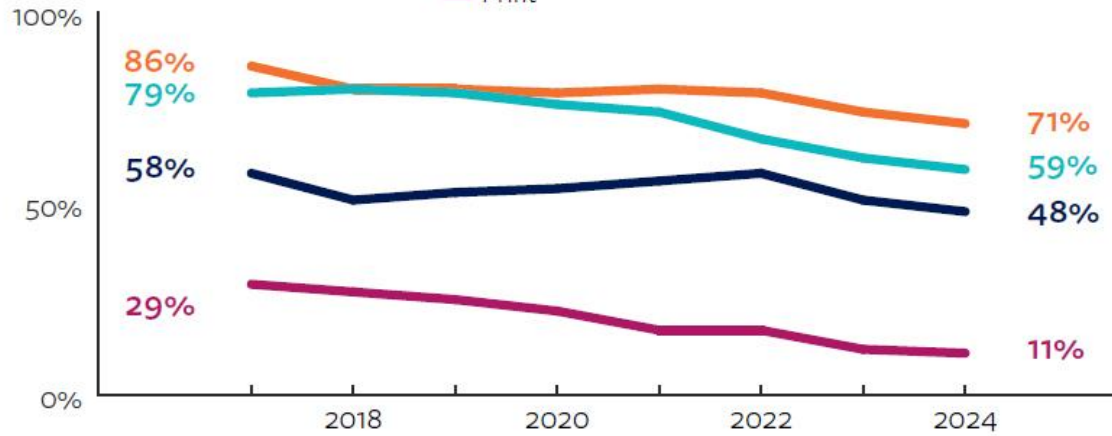
2024

CHANGING MEDIA

Although the largest declines are in TV and print, even online and social media are used as sources of news by 10–15% fewer respondents than in 2017.

SOURCES OF NEWS 2017–24

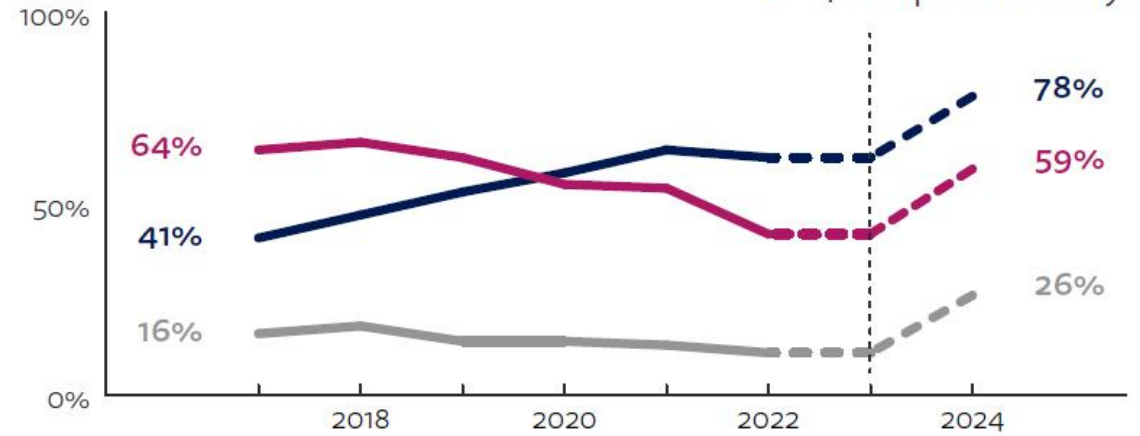
- Online (incl. social media)
- TV
- Social media
- Print

DEVICES FOR NEWS 2017–24

No data for 2023;
question reformulated in
2024 to improve accuracy

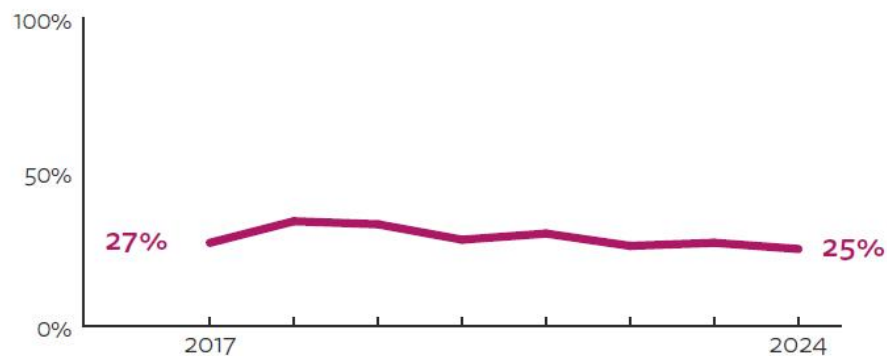

2024

TRUST

Overall trust in the media (25%) fell to its lowest level yet in the eight years we have monitored Slovakia. The trend for many political leaders – especially within the government – to spurn the traditional media in favour of partisan sites where they get uncritical publicity is one factor that saps public trust in traditional brands.

OVERALL TRUST SCORE 2017-24

Proportion that trusts 'most news most of the time'

25%
OVERALL TRUST
=45/47 markets

**WORLD PRESS FREEDOM
INDEX SCORE 2024**

Score:
76.3

29/180

Measure of press freedom from NGO Reporters Without Borders based on expert assessment. More at rsf.org

PUBLIC OPINION ON BRAND TRUST

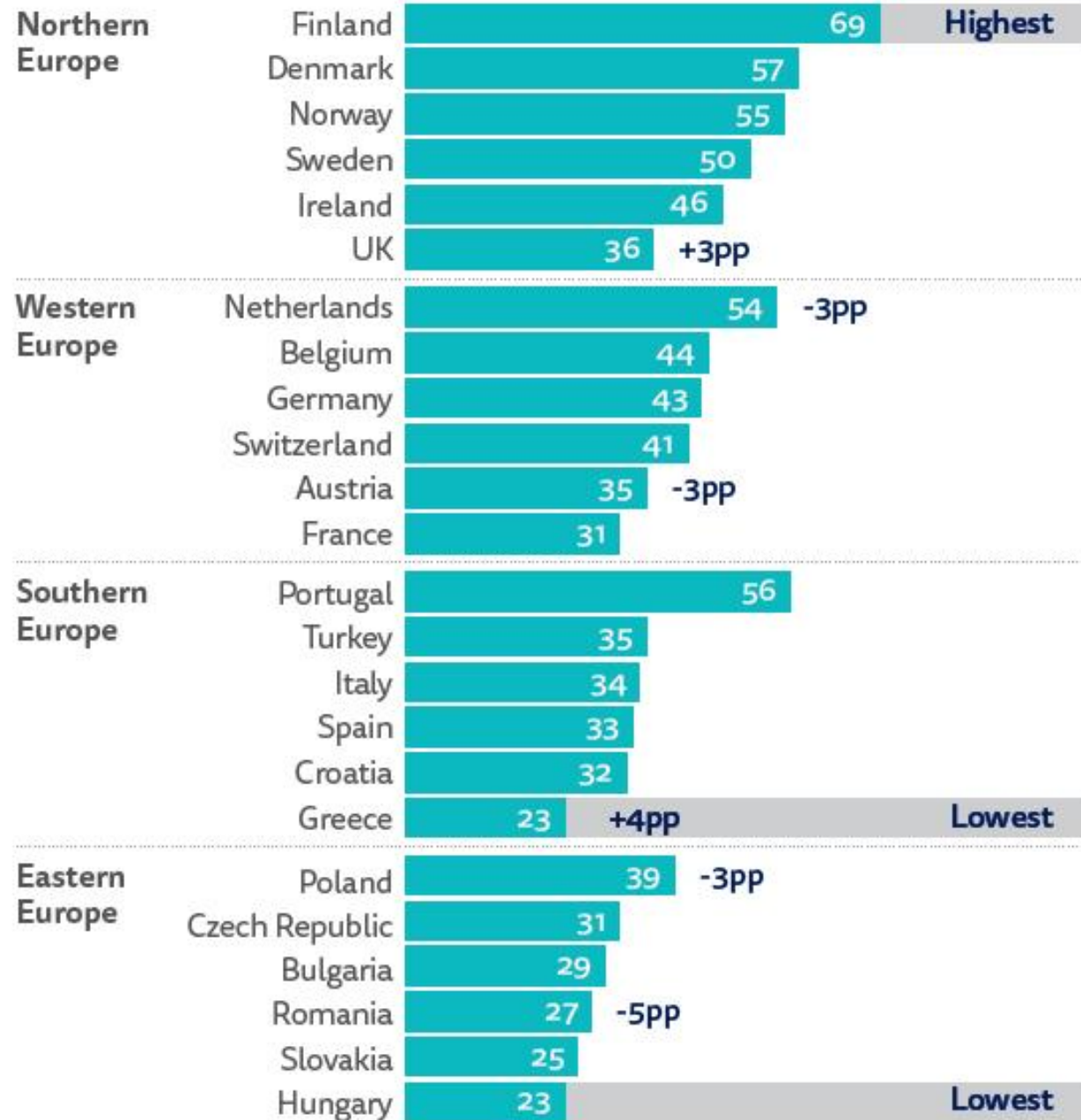
Only the brands listed were included in the survey. It should not be treated as a list of the most or least trusted brands, as it is not exhaustive.

Brand	Trust	Neither	Don't Trust
Aktuality.sk	46%	27%	27%
Denník N	36%	26%	38%
Hospodárske noviny	48%	31%	21%
Nový Čas	27%	29%	45%
Plus 7 dni	31%	29%	40%
Pravda	42%	33%	25%
Rádio Expres	49%	31%	20%
Refresher.sk	31%	38%	31%
Regional or local newspaper	46%	35%	19%
RTVS (public broadcaster)	56%	23%	21%
SME	41%	27%	31%
TA3	56%	24%	20%
topky.sk	28%	31%	41%
TV JOJ	47%	24%	29%
TV Markiza	40%	24%	36%

Q6_brand trust. How trustworthy would you say news from the following brands is? Please use the scale below, where 0 is 'not at all trustworthy' and 10 is 'completely trustworthy'. Details: 6–10 coded as 'Trust', 5 coded as 'Neither', 0–4 coded as 'Don't trust'. Those that haven't heard of each brand were excluded. Whether respondents consider a brand trustworthy is their subjective judgement, and the scores are aggregates of public opinion, not an objective assessment of underlying trustworthiness.

2024

PROPORTION THAT TRUST MOST NEWS MOST OF THE TIME - ALL MARKETS

NEDÔVERA K MÉDIÁM / POLARIZÁCIA SPOLOČNOSTI

„Ak majú ľudia uviesť, kto je pre nich naj dôveryhodnejším zdrojom informácií, s veľkou pravdepodobnosťou popíšu niekoho seba podobného.“ (Rachel Botsman)

01 POLITICI A POLARIZÁCIA

V **polarizovanej spoločnosti** je vyššia **nedôvera** k médiám.

Zaslepenosť voliča – hodnotenie zdroja, nie obsahu.

03 BACKFIRE EFFECT

Vystavovanie inému názoru **nevedie** k zmene vlastného.

Naopak, vedie k silnejšiemu utvrdeniu sa v pôvodnom postoji.

02 MÉDIÁ A POLARIZÁCIA

Úloha médií moderovať verejnú diskusiu, nie poukazovať na rozdiely.

Hlavný **problém** – vyvolávanie **rozhorčenia**.

04 MEDIÁLNA GRAMOTNOSŤ A NEDÔVERA K MÉDIÁM

Čím **nižšia** mediálna gramotnosť, tým vyššia nedôvera k médiám.

Najvyššia miera nedôvery k médiám medzi sympatizantmi extrémistických prúdov.

Záverečný test / Diskusia / Spätná väzba

- Test: ...
- Spätná väzba: ...

PLÁN [OBNOVY]

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ďakujeme za pozornosť

✉ meno.priezvisko@upjs.sk

🌐 <https://cyberawareness.sk>

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- *10 kompetencií mediálnej gramotnosti. Štátny pedagogický ústav. Dostupné na: <https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/ucebnice-metodiky-publikacie/10-kompetencii-medialnej-gramotnosti.pdf>*
- Alvarová, A.: *Průmysl lži*. Triton, 2025.
- Bazaco, Á., Redondo, M.; Sánchez-García, P.: *Clickbait as a strategy of viral journalism: conceptualisation and methods*. Dostupné na: <https://nuevaepoca.revistalatinacs.org/index.php/revista/article/download/264/243/1055>
- *Bez faulu*. Bez faulu. Dostupné na: <https://bezfaulu.net/>
- *Clickbait*. EBSCO. Dostupné na: <https://www.ebsco.com/research-starters/business-and-management/clickbait>
- *Countering hybrid threats*. NATO. Dostupné na: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/countering-hybrid-threats>
- *Critical Thinking*. Stanford Encyclopedia of Philosophy. Dostupné na: <https://plato.stanford.edu/entries/critical-thinking/>
- *Deepfake – čo to je a ako ho rozpoznať od originálu*. MSG. Dostupné na: <https://msg-life.sk/clanky/digitalizacia/deepfake/>
- *Dezinformácie a operačné informácie*. Národný bezpečnostný úrad. Dostupné na: <https://www.nbu.gov.sk/dezinformacie-a-informacne-operacie/>
- *Digital News Report 2025*. Reuters Institute, University of Oxford. Dostupné na: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2025>
- *Disinfo Basics*. Infosecurity.sk. Dostupné na: <https://infosecurity.sk/category/disinfobasics/>
- *Etický kódex novinára*. Slovenský syndikát novinárov. Dostupné na: <https://www.ssn.sk/eticky-kodex-novinara/>
- *Globsec Trends 2025: Ready for a New Era?*. Globsec. Dostupné na: https://www.globsec.org/sites/default/files/2025-05/GLOBSEC%20Trends%202025_1.pdf
- *Hybridné hrozby*. Národný bezpečnostný úrad. Dostupné na: <https://www.nbu.gov.sk/hybridne-hrozby/>

PLÁN [OBNOVY]

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- *Hybridné hrozby na Slovensku*. Hybridné hrozby SK. Dostupné na: <https://www.hybridnehrozby.sk/#>
- Chesney, R., Citron, D.: *Deepfakes and the New Disinformation War*. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/26798018>
- *Internetový trolling*. ESET. Dostupné na: <https://bezpecnenanete.eset.com/sk/pre-seniorov/internetovy-trolling/>
- *Information Disorder*. UTS Centre for Media Transition: Dostupné na: <https://www.uts.edu.au/globalassets/sites/default/files/2022-12/id-report---web-compressed--6-december.pdf>
- *Information Disorder*. Council of Europe. Dostupné na: <https://edoc.coe.int/en/media/7495-information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research-and-policy-making.html>
- *Klamstvá a konšpirácie*. Denník N. Dostupné na: <https://a-static.projektn.sk/2017/04/dennikN-prirucka-konspiracie.pdf>
- *Kritické myslenie*. Akadémia kritického myslenia. Dostupné na: <https://www.kritickemyslenie.sk/co-je-kriticke-myslenie/>
- Lančová, K.; Poliačik, M.: *Poriadok v hlave Kritické myslenie na každý deň*. N Press, 2022.
- Markoš, J.: *Sila rozumu v bláznivej dobe. Manuál kritického myslenia*. N Press, 2019.
- Modus trollerandi. EUvsDisinfo. Dostupné na: <https://euvsdisinfo.eu/modus-trollerandi/>
- Panczová, Z.: *Konšpiračné teórie*. VEDA, 2017.
- *Strategic communication and countering foreign information manipulation and interference*. European Commission. Dostupné na: https://commission.europa.eu/topics/countering-information-manipulation_en
- Struhárik, F.: *Co je nového v médiách. Nová beseda*, 2022.
- *Tretina populácie má sklony veriť hoaxom*. NMS. Dostupné na: <https://nms.global/sk/tretina-populacie-ma-sklony-verit-hoaxom-najviac-im-veria-volici-republiky-a-smeru/>
- Uscinski J.E., Klobstad C., Atkinson M.D.: *What Drives Conspiratorial Beliefs? The Role of Informational Cues and Predispositions*. Dostupné na: https://www.joeuscinski.com/uploads/7/1/9/5/71957435/what_drives_conspiracy_beliefs.pdf
- *Vymedzenie mediálnej gramotnosti*. Učíme - metodický portál. Dostupné na: <https://ucime.vzdelavanie21.sk/prierezove-gramotnosti-rozdelenie/obcianska-gramotnost/medialna-gramotnost/>

PLÁN [OBNOVY]

